

කොළඹ ගෙවතු වගා අත්සාත

**Assisting Communities in Creating Environmental and Nutritional Development
(ACCEND) Project**

In collaboration with

Government
of Sri Lanka

Project funded by

European Union
දුරකථන යාමය ප්‍රාග්ධන මණ්ඩලය

Implemented by

ADRA

OXFAM

ප්‍රකාශනය

කතා

විතු නිර්මාණය

සංස්කාරකවරුන්

මූද්‍යණය

- ADRA Sri Lanka : ආච්චරා ශ්‍රී ලංකා

- එච්. එස්. ලලින්ද යසමාල්

- කයලි ජේන්

- රසික ප්‍රනාත්දු, තිලක් කරුණාරත්න, කයලි ජේන්

- මාර්තු 2022

කතුවරයා පහත සඳහන් පුද්ගලයින්ට ඔවුන්ගෙන් ලද ප්‍රතිපෝෂණය පිළිබඳව ස්ත්‍රීවන්ත වේ. - විශාකා විතුමාරවිවි, ජෛනාල් හෙට්ටිඇඇරවිවි, ග්ලොරෝන්ඩියා අමරසිංහ සහ ජැගිර මොහොමධි මෙම පොතෙහි තිසියම් දේශයක් ආශේෂාත් එහි වගකීම කතුවරයාගේ සහ සංස්කාරකවරුන්ගේ වගකීම වේ.

මෙම ප්‍රකාශනයේ ආති තොරතුරු මූල්‍යණය කිරීමට යන අවස්ථාවේදී නිවැරදිය.

මෙම ප්‍රකාශනයේ දැක්වෙන අදහස් යුතුරෝපා සංගමයේ, ආච්චරා සංවිධානයේ හෝ ඔක්ස්ගැම් සංවිධානයේ නිල ස්ථාවරය පිළිබඳ තොකරයි.

තටුන

පෙරවදන.....	ii
පූර්විකාව.....	iii
හැඳින්වීම.....	iv
පෝෂණීය ගෙවත්තක් යනු.....	1
ගෙවත්තකින් ලැබෙන ප්‍රයෝගන.....	2
ගෙවත්තක තිබිය යුතු දැ.....	3
පෝෂණීය ගෙවත්තට අවශ්‍ය උපකරණ.....	4
ගෙවත්ත සැලසුම් කිරීමේ දී අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු.....	5
මිම් සැකකීම.....	6
ජල හා පාංශ කළමනාකරණය.....	8
පාරම්පරික දැනුම හා දේශීය දානය.....	9
ගෙවතු නිර්මාණය සඳහා පාරම්පරික දේශීය දානය යොදා ගැනීම.....	13
විෂ සංරක්ෂණය.....	14
වියලි කළාපීය ගෙවත්තක මූලික ගැටළු හා ර්ට විසඳුම.....	16
තෙත් කළාපීය ගෙවත්තක මූලික ගැටළු හා ර්ට විසඳුම.....	17
කාබනික පොහොර සහ කාම් පාලක සාදා ගැනීම.....	18
1. පීවමෘතම්	18
2. මාල් ටොනික්	19
3. ගොම් ටොනික්	20
4. පළනුරු ටොනික්	21
5. පිළිණු බන් දියරය	22
6. දුහයියා අගුරු	24
7. කොම්පෝෂ්ටර් කුඩාය සඳහා	24
පලිබෝධ සහ රෝග පාලනය.....	25
1. පලිබෝධකයින් හදුනාගැනීම සහ පලිබෝධ පාලනය.....	25
2. පලිබෝධකයින් වර්ග අනුව ඔවුන්ගේ හානි ස්වරුප	26
බෝග රෝග (ව්‍යාධි).....	28
1. දිලිර රෝග හඳුනා ගැනීමල්	28
2. බැක්ටීරියා රෝගය හඳුනාගැනීම	28
3. වෛරස් රෝග සහ ගයිටොප්ලාස්මා රෝග	29
4. පෝෂණ සහ පලිබෝධ කළමනාකරණය	30
5. දිලිර හානි පාලනය	31
අනිර්ක්‍රියා පාලන ක්‍රම.....	31

පෙරවුන

ගහකොළ සහ සතා සිව්පාලුන් සමග බැඳුනු ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාතන ගොවිතැන ස්වාධාවික වගාකුම අනුගමනය කරමින් ක්‍රියාත්මක වූ තිරසර පරිසර හිතකාමේ ක්‍රියාවලියක් විය. බෞද්ධාගමික පසුබුමක් තුළ කටයුතු කළ පුරාණ ගොවියා සිය පාරම්පරික දැනුම හා අත්දැකීම් පදනම් කරගෙන පාරිසරික කෙම් කුම, නැකැත් වැනි පාරම්පරික විශ්වාසයන්ට මුල් තැන දෙමින් සරල යෙදුම් පමණක් හාවිතා කර ඉතා සාර්ථකව තම ආහාර අවශ්‍යතාවය සපුරා ගත්තේය.

ශ්‍රී ලංකාව විදේශීකයන්ගේ පාලනයට නතුවීමත් සමග ඔවුන් හඳුන්වා දුන් වැවිලි බෝග රට තුළ පැතිර යන තෙක්ම ආහාර බෝග වගාවන් සඳහා ඉඩකඩම් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා පැවතිනි. මහා පරිමාණ වැවිලි බෝග වගාව ආරම්භයන් සමග ආහාර බෝග නිෂ්පාදනය සඳහා ඇති ඉඩම් සීමාවිය. එමෙන්ම වැවිලි කරමාන්තය සඳහා විශාල වශයෙන් පැමිණී විදේශීය කමිකරුවන් නිසාත්, සිගු ජනගහන වර්ධනය නිසාත්, ආහාර සඳහා ඇති අවශ්‍යතාව වැඩිවිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විවිධ ආහාර වර්ග ආනයනය කිරීමට සිදු වූ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වයංපෝෂිත ආහාර නිෂ්පාදන රටාව එමගින් බිඳ වැළැණී. එතැන් සිට ආහාර සඳහා වැඩිවන ඉල්ලම සපුරාලීමට සුදුසු වැඩිහිළුවෙල පිළිබඳ අවධානය යොමු විය.

1960 දෙකදේ ආරම්භ වූ වගා විෂ්ලවයන් සමග හඳුන්වා දුන් නව බෝග ප්‍රජේද, රසායනික පොහොර සහ කාෂි රසායන වැනි යෙදුම් නිසා අදාළ අස්වනු ඉලක්ක කරා ලගා වීමට බෙහෙවින් ඉවහල් විය. 2021 වන විටත් සහල් සහ බඩු ඉරිගු වැළින් අප රට ස්වයංපෝෂිත වී ඇත. මුෂ, උදු, මිරිස්, කුරක්කන්, ක්විපි, රටකුෂ්, තල, සේයා බෝංච්, අර්තාපල්, ලොකු එණු හා රතු එණු වැනි ප්‍රධාන බෝග වැළින් නුදුරු අනාගතයේදී ස්වයංපෝෂිත වීමට ඉලක්ක කර ඇත.

එනමුත් මෙම ඉලක්ක කරා ලගා වීමේදී අපගේ තොසැලකිල්ල සහ අවිධීමත්හාවය නිසා පරිසරයට සිදුවන හානිය අති මහත්ය. අනෙකුත් දකුණු ආසියානු රටවල් සමග සංසන්දනය කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ කාෂි රසායන යෙදුම් හා රසායනික පොහොර බහුලව හාවිතා කරන රටක් බවට පත්ව ඇත.

එසේම පොහොර සහනාධාරය සහ සාපේක්ෂව ලාභය තොව උපරිම ආදායම පමණක් පදනම් කරගෙන ගොවින් කටයුතු කිරීම වැනි සාධක මෙම තත්වය ඇති වීමට බෙහෙවින් ඉවහල් වී තිබේ. අවිධීමත් ලෙස කරන වගා කටයුතු වැළින් මූලික බලපෑම එල්ල වන්නේ අප අවට පරිසරයට වන අතර මේ හේතුවෙන් ජලය දුෂ්ණය, ස්වභාවික මත්ස්‍යයින්, හිතකර කාමීන්, උභය ජීවීන් සහ කුරුලැල්වන් වඳුනීම, ප්‍රතිරෝධී රෝග කාරක සහ පලිබෝධකයන් බිඳ වීම සහ පරිසර උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම සිදු වේ.

ගොවින් හාවිතා කරන සාමාන්‍ය ක්‍රමය වනුයේ බෝගයේ අවශ්‍යතාවය මත පොහොර සහ පලිබෝධ නාඟක යෙදීම තොව තම සිතැගි පරිදි මෙම දුව්‍ය යෙදීමයි. මින් අනවශ්‍ය මුදල් නාස්තියක් මෙන්ම පලිබෝධ නාඟක යෙදුම් හා රසායන පොහොර අසීමිත ප්‍රමාණයක් පරිසරයට එකතු වීම ද සිදුවේ. එබැවින් මෙම අකුමවත් ගොවිතැන් රටාව වෙනුවට පරිසර හිතකාමේ කාබණීක ගොවිතැන මුල්කරගත් කාෂිකරමාන්තයක් කරා ගොවින් පෙළඳවීම සඳහා මෙම ගෙවතු වගා අත් පොත මහත් රැකුලක් වනු ඇත. යුරෝපා සංගමයල ADRA සහ OXFAM සංවිධාන ACCEND ව්‍යාපෘතිය තුළින් මේ සඳහා දැක්වූ දායකත්වය මහත් සේ අගයමි.

ඒ. එච්. එම්. එල්. අධිකරත්න

ගොවිජන සංවර්ධන කොමිෂන් ජනරාල්

පුරවිකාව

ADRA ශ්‍රී ලංකා ආයතනය හා Oxfam ආයතනය ඒකාබද්ධව කියාත්මක කරනු ලබන පාරිසරික සහ පෝෂණීය සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රජාවට සහයෝගය ලබාදීමේ ව්‍යාපෘතිය (ACCEND) 2017 වර්ෂයේ සිට මාස 57 ක් ප්‍රරා කියාත්මක වෙයි. මෙම ව්‍යාපෘතිය යුරෝපා සංගමයේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය මත මාතලේ, තුවරජිලිය, මොණරාගල යන දිස්ත්‍රික්ක තුනේ කියාත්මක වේ. ව්‍යාපෘතිය මගින් වතු සහ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් 55 ක ප්‍රතිලාභීන් 30,000 කට පමණ ප්‍රතිලාභ සැලසෙන අතර ජලය, සන්නිපාරක්ෂාව, සෞඛ්‍යය සහ පෝෂණය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ව්‍යාපෘතිය කිරීමක වෙයි.

පෝෂණීය ගෙවතුවගා කියාකාරකම්වල අරමුණ වූයේ අවධානමට ලක්විය හැකි ප්‍රජාවන්ගේ වයස අවුරුදු 05ට අඩු මත්දාපෝෂණයෙන් පෙළෙන ලුමුන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දායකවීමයි. ගෙවතුවගා කියාකාරකම් තුළින් 20'x20' ප්‍රමානයේ ගෙවත්තක් තුළ කාබනික ආභාර නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කරන ඇතර කාබනික වගාච අත්‍යවශ්‍ය ගෙවතුවගා මෙවලම්, ඩිර, පැල සහ කාක්ෂණීක මගපෙන්වීම සපයමින් ව්‍යාපෘතිය යටතේ දිස්ත්‍රික්ක තුනේ ගෙවතු 1500ක් ස්ථාපිත කරන ලදී.

ව්‍යාපෘතිය නිර්වතනය කරන්නේ 'නිවස අවට අවකාශයේ හෝතික, සමාජීය සහ ආර්ථික කියාකාරකම් ඒකාබද්ධ කර පවතින ස්වාභාවික සම්පත් උපරිම යොදාගන්මින් සහ කාබනික ගොවිතැන් දිල්පියකුම ඇතුළත් කරමින් වසර ප්‍රරා විවිධ ආරක්ෂිත(කාංශී රසායනවලින් තොර) තුම භාවිතයෙන් නිෂ්පාදනය කරන හොඳින් සංවර්ධන ගොවිතැන් පද්ධතිය' ලෙසය. සෞඛ්‍යය සම්පත්න ආභාර තොරාගැනීම සඳහා දායකවීමට ප්‍රමාණවත් තරම් ගාක ප්‍රශේදවල එළවල, පළතුරු, මුල්, අල, රනිල කුලයට අයත් හෝග, මාශයිය පැලැටි, කුල්බු සහ හැකි නම් සත්ත්ව පාලනය මී මැසි පාලනය සහ මත්ස්‍ය වගාච දැක්විය හැකිය. හොඳින් සැලසුම් කරන ලද ගෙවතුවගාට තුළින් පැවුලේ පෝෂණ තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ප්‍රජාවට ආදර්ශයක් ලබා දීමට හැකි වනු ඇත. කාබනික ගෙවතු වගාච පිළිබඳ ව්‍යාපෘතිය මගින් ලබාදෙන කාක්ෂණීක පුහුණුව තුළින් බෙදාහදා ගන්නා දැනුම මෙම අත්පොතට කැවිකර ඇත්තේ පෝෂණය කෙරෙහි අවධානය යොමුකරන පද්ධතිමය ගෙවත්තක් පායකයාට සැලසුම් කිරීමට උපකාර කිරීම සඳහාය.

ACCEND ව්‍යාපෘතිය හරහා ADRA සහ Oxfam වෙනුවෙන් මෙම අත්පොත නිර්මාණය කිරීමට දායක වීම සම්බන්ධයෙන් යුරෝපා සංගමයේ නියෝජිත පිරිසට අපගේ කෘත්‍යාතාවය පළ කිරීමට කැමැත්තෙමි.

මෙම නිවසට සහ ප්‍රජාවට වඩා හොඳ සෞඛ්‍යය හා පෝෂණය සඳහා දායකවීමට මෙම සම්පත ඔබට උපකාරීවනු ඇතැයි මම බලාපොරොත්තු වෙමි.

විශාකා විතුමාරවිවි,

ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ - ACCEND ව්‍යාපෘතිය

ADRA ශ්‍රී ලංකා

තැදුනවීම

ACCEND ව්‍යාපෘතියෙහි ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකමක් වන පෝෂණීය ගෙවතු වගා වැඩසටහන, අවු 5 ට අඩු දරුවන්ගේ පොෂණය දියුණු කිරීමේ අරමුණින් සහ කාබනික ගොවිතැන තුළින් රට තුළ ආහාර සූරක්ෂිතතාව, පසෙනි සරු බව ආරක්ෂා කිරීම සහ ජේව විවිධත්වය සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා 2018 වසරේ මුල් හාගයේදී විශ්ලේෂණ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ තොරුගත් ග්‍රාම සේවා වසම් 10 ක ආරම්භ කරන ලදී.

එම අනුව මෙහි ප්‍රතිලාභීන් ලෙස අඩු ආදායම්ලාභී, අවු. 5 ට අඩු දරුවන් සිටින සහ කාබනික ගොවිතැන පිළිබඳව උනන්දු පවුල් 200 ක් තොරු ගන්නා ලද අතර, ව්‍යාපෘතිය මගින් බිජ, උපකරණ සහ කාබනික කෘෂි ප්‍රුජුණුව ලබා දීම සහ නිරන්තර පසුව්පරම මගින් ප්‍රතිලාභීන්ගේ උනන්දුව සහ කුසලතාවයන් දියුණු කිරීම කරන ලදී.

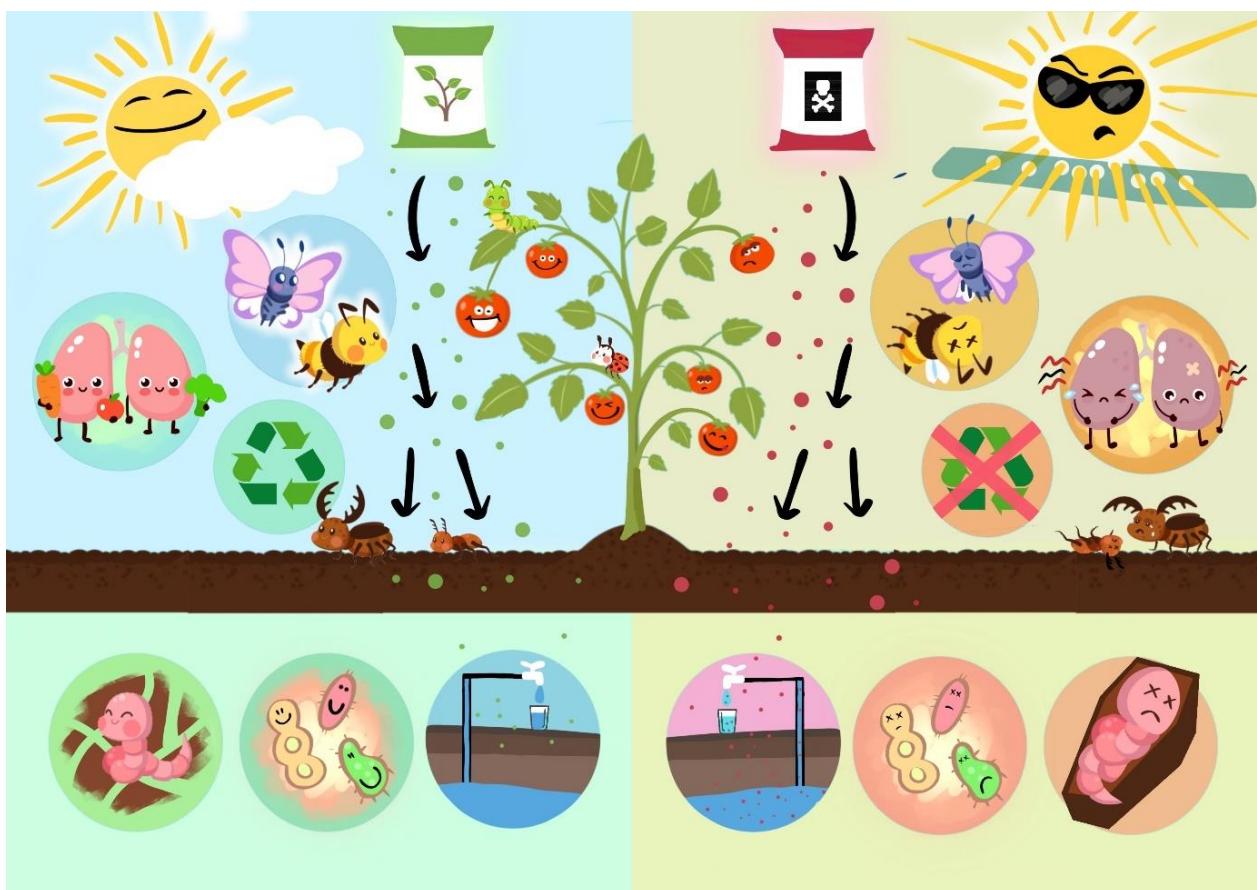
දේශීය එළවුල් සහ පළතුරු වැඩි වශයෙන් තම ප්‍රදේශයේ පවතින බැවින් අදාළ වසම් වල වැඩි පිරිසක් දැනටමත් ඒවායින් ප්‍රතිලාභ ලබා ඇත. කාබනික ගෙවතු ව්‍යාවත සහභාගී වූ පවුල් පාරිසරික තිරසර බව සහතික කරන අතරම කෘෂි රසායන වෙනුවට ව්‍යාපෘතියේ කාබනික කෘෂි උපදේශක මහතා හඳුන්වා දුන් කාබනික පොහොර යෙදුවුම් සහ කෘෂි පාලක යෙදුවුම් මගින් වගාවන් සාර්ථකව සිදු කර ඇත.

ව්‍යාපෘති කාර්යමණ්ඩ්චිලය සහ මෙම පොතෙහි කතා කාබනික කෘෂි උපදේශක ලිඛිත යසමාල් මහතා ප්‍රතිලාභීන් සමග අවු. 02 ක් පුරා කළ පරේයේණයෙන් ලද අත්දැකීම් වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙම අත් පොත නිම වී ඇති අතර මේ සඳහා දායක වීමට ලැබේම මහත් හාගායක් කොට සලකමි. ඒ වගේම ඔබගේ ගෙවත්ත තිරමානය කිරීමේදී මෙම පොත මහත් රුකුලක් වනු ඇතැයි විශ්වාස කරමි.

රසීක ප්‍රනාන්දු
ව්‍යාපෘති කළමණාකරු
ADRA ශ්‍රී ලංකා

පොතනීය ගෙවතක යුතු

මිනිසා පීටත්වන නිවස අවට ඇති හුම් ප්‍රමාණය ගෙවත්ත වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ ගෙවත්ත ඕඟාපද පැල, පලනුරු පැල, කොස් දෙල් අයි බෝග, ගම්මිරිස්, කුරුදු ආයි කුලබඩු බෝග, එළවල්, ධානාය, අල බෝග, පලා වර්ග සහ මල් වර්ග වලින් සමන්වීත විය. එමගින් ආහාර සුරක්ෂිතකාව සහ ආහාර ස්වේච්ඡාවය මතා ලෙස පවත්වාගැනීමට හැකි විය. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සංස්කෘතියේ ඇති වගා පද්ධතියේ කුණුර, හේන සහ ගෙවත්ත මූලික අංග තුන විය. හේන් වගාවට මෙන්ම කුණුරට අවශ්‍ය බේජ ව්‍යවද නිෂ්පාදනයට හා ස්වේච්ඡාවය ගෙවත්ත ප්‍රයෝගනවත් විය. එසේම නිවසේ පීටත්වන පවුල් පද්ධතියේ සියලු සාමාජික සාමාජිකාවන්ගේම දායකත්වය හා එකතුකාවය මත මෙම කාර්යය සිදු කළ බැවින් පවුලේ සම්බ්‍රාහ්මාවය ගොඩ නැංවිනි.

රුපසටහන 01 - කාබනික පොහොර හාවිතයෙන් පස සරුවීම සහ රසායනික පොහොර හාවිතයෙන් පස නිසරු වීම

සටහන්.....

.....
.....
.....

පොත්තීය ගෙවත්තකින් ලැබා තුයෝරු

1. පෝත්තීය පිරිසිදු ආහාර ලැබීම. (ඒළවු / පළතුරු/පලා)
2. තිවසෙන් ඉවත් කරන අපද්‍රව්‍යයන් නැවත ප්‍රයෝගනයට ගැනීමට හැකි වීම.
3. ජේලාස්ටික් බඳුන්, බෝතල්, විවිධ වර්ගවල බැංශ සහ මළ ආදියෙන් නිර්මාණාත්මකව ගෙවත්තට ප්‍රයෝගනයක් ගැනීම.
4. පවුලේ සාමාජිකයින් අතර සම්ගිය සහ මානසික සුවතාව වර්ධනය වීම.
5. පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ ගරීර සෞඛ්‍ය සඳහා ව්‍යායාම ලැබීම.
6. පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ නිර්මාණාත්මක හැකියාවන් වර්ධනය වීම, විවේක කාලය ප්‍රයෝගනයට ගැනීම හා කණ්ඩායම් හැඟීම සංවර්ධනය.
7. පවුලේ ආර්ථිකයට ගුණාත්මක, ඉහළ බලපෑමක් සිදු කිරීම.
8. වැඩිහිටියන්ගේ දැනුම හා අත් දැකීම් ර්ලග පරම්පරාවට ලබාගත හැකි වීම.
9. පාසලේ අධ්‍යාපන කටයුතු වලට ලමයින්ට අත්දැකීම් සපයන ස්ථානයක් වීම.
10. නව තාක්ෂණ දැනුම අත්හදා බැලීමේ ස්ථානයක් වීම.
11. වර්ෂා රටාවන්, දේශගුණික රටාවන් හා පවුලේ ආහාර වියදුම් රටාවන් වාර්තාකරණය මගින් පසු විපරමක් සිදු කිරීමට හැකිවීම (විශ්ලේෂණය කිරීම)
12. වගකීම හා වගවීම පිළිබඳව ඉතා හොඳ අත්දැකීමක් ලබා ගැනීමට හැකිවීම.
(තීරණ ගැනීම, කණ්ඩායම් හැඟීම, සන්නිවේදනය හා සහවේදනය)
13. පරිසරයේ ජේව විවිධත්ව සංරක්ෂණය සඳහා කෙරෙන ගුණාත්මක බලපෑම.
14. පාංශ සංරක්ෂණයට කෙරෙන බලපෑම.
15. දේශගුණික විපරයාස අවම කිරීමට කෙරෙන ගුණාත්මක බලපෑම.
16. බෝග විවිධත්වය ඇති කිරීම හා ආහාර සුරක්ෂිතනාවය තහවුරු කිරීමට කෙරෙන ගුණාත්මක බලපෑම.
17. රටක ආහාර ස්වේච්ඡාවය උදෙසා කෙරෙන බලපෑම.
18. දේශීය බිජ අනාගතය වෙනුවෙන් සංරක්ෂණය කිරීම උදෙසා කෙරෙන බලපෑම.

යෝජනීය ගෙවත්තක තිබිය යුතු දැස්

රුපසටහන 02 - ආදේශ ගෙවත්ක

- එළවුල් බේග
- අල බේග
- ඔංශධ පැල
- කුලීබූම් පැල
- පලා වර්ග
- පලතුරු වර්ග
- මල් වර්ග
- මි මැසි පෙවිටිය
- ජීව වැට
- ජල සැපයුම් / මුලාශ්‍ර
- පොහොර ජ්‍යෙකකය
- තවාන් පාත්කි / පැල තවාන
- බිත්තර සඳහා කුකුල් පාලනය

କେତଣୀ ଦେବତାର ଅନ୍ଧା ଲକ୍ଷରଣ୍ଣ

1. සපත්තු / පාවහන්
 2. අත් මූල්‍යව
 3. රේක්කය
 4. කප්පාදු කතුර
 5. උදැල්ල
 6. බාල්දිය
 7. පොලිතින් මථ / පෝටිචි
 8. අත් වැසුම්
 9. විල්බැරෝව
 10. මල් බාල්දිය
 11. පිහිය

රුපස්වහන 03 - ගෙවත්ත සඳහා උපකරණ

සටහන:.....

ගෙවන්න සැලකුම් කිරීමේ දී අවධානය ගොමු කළ යුතු

1. භුමියේ ස්වභාවය.
 2. පාංශු සංරක්ෂණය.
 3. ජල සංරක්ෂණය හා කළමනාකරණය.
 4. පසේ පෝෂණ තත්ත්වය හඳුනාගැනීම.
 5. පරිසරයේ ඇති සම්පත් මැනවින් කළමනාකරණය කොට ප්‍රයෝගනයට ගැනීම.
 6. භුමියේ පරිසර තත්ත්වයන්ට ගැලුපෙන පරිදි බෝග සිටුවීම.
 7. සූදුසූ ස්ථානයේ තවාන් පාත්ති හා පොහොර සාදාගැනීම සිදු කිරීම.
 8. ලෙඩ රෝග පාලනයට හා කෘමි හානි පාලනයට අවශ්‍ය ක්‍රම සැලැසුම් කිරීම.
 9. ජ්‍වල වැට නිර්මාණය කිරීම.
 10. සත්ව පාලන අංග ස්ථාපනය කිරීම සැලැසුම් කිරීම.

ଜାତିକାନ୍ତେ:.....

බම් සැකසීම

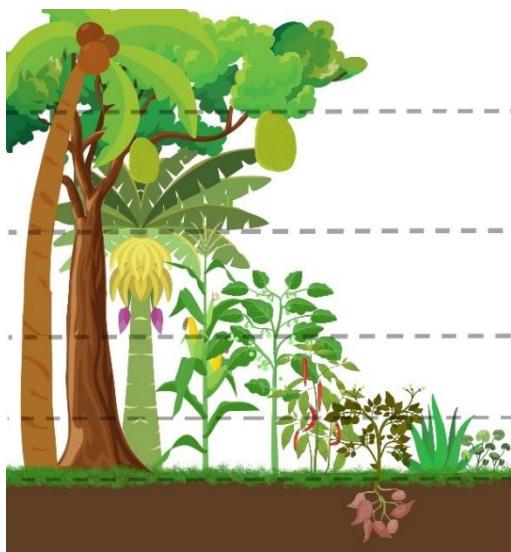
1. භුමියේ ස්වහාවය පිළිබඳ අධ්‍යනය

භුමියේ ඇති ආනතිය, වලගොඩුලි ආදියට ගැලපෙන පරිදි පාත්ති / උස් පාත්ති සැකසීම, වලවල් යොදා පාත්ති සැදීම, බක්කි පාත්ති සැකසීම.

පාංශු සංරක්ෂණය

රුපසටහන 04 - භුමියේ ස්වහාවය අනුව පාත්ති සැකසීම

රුපසටහන 05 - විවිධ ස්ථාන වල බෝග සහ හාක සිටුවීම

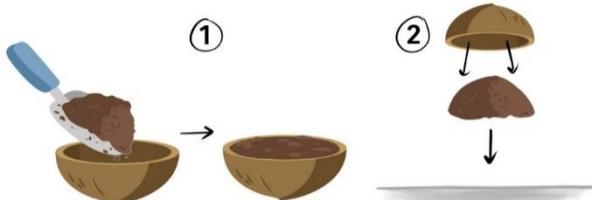
පස සේදායැම වැළැක්වීමටත් වැස්සේ වේගවත් බව පාලනය කිරීමටත් පාත්ති හා වගාබෑමේ විසුන් දැමීම, විවිධ ස්ථාන වල බෝග/ හාක පද්ධති සිටුවීම සහ කානු හා පස්වැටි දැමීම.

ගල්වැටි හා ලී දඩු හරස් කිරීම මගින් ගලා යන ජලයේ වේගය පාලනය කිරීම.

2. පස් පොශණ තත්ත්වය තදුනාගැනීම

පස් ඇති තද බව හෝ මඳු බව අධ්‍යයනය කර රට ගැලපෙන පරිදි පස සකස් කර ගැනීම සඳහා පහත සඳහන් අභ්‍යාසය යොදා ගත හැකිය.

1. අදාළ වගා භුමියෙන් පස් පොල් කටු එකක් ගෙන අවශ්‍ය පරිදි ජලය මිශ්‍ර කර කොමිෂ්ටිවුවක් සාදා ගැනීම.

2. අදාළ වගා භුමියෙන් තවත් පස් පොල් කටු එකක් ගෙන අවශ්‍ය පරිදි ජලය සහ දහයියා පොල් කටු එකක් මිශ්‍ර කර දෙවන කොමිෂ්ටිවුව සාදා ගැනීම.

රුප සටහන - 06 කොමිෂ්ටිවු අභ්‍යාසය

3. අදාල වග භූමියෙන් පස් පොල් කටු එකක් ගෙන අවශ්‍ය පරිදි ජලය සහ දහයියා පොල් කටු දෙකක් මූෂ කර කෝම් පිටපුවක් සාදා ගැනීම.

නිරික්ෂණය:-

- මද වේලාවකින් පළමු කෝම් පිටුවෙහි පස් ගුලිය ඉහල සිට පහලට දැමු විට එලෙසම පස් ගුලියක් සේ තිබෙනු දැකීමට හැකිය.
 - මද වේලාවකින් දෙවන කෝම් පිටුවෙහි පස් ගුලිය ඉහල සිට පහලට දැමු විට කැලී කිහිපයකට කැඩී තිබෙනු දැකීමට හැකිය.
 - මද වේලාවකින් තෙවන කෝම් පිටුවෙහි පස් ගුලිය ඉහල සිට පහලට දැමු විට කුඩා කුඩා කොටස් වලට කැඩී තිබෙනු දැකීමට හැකිය.

ඒ අනුව දෙවන කෝමිෂ්ටිටු පරික්ෂාව පරිදි පසට දහයියා මිගු කිරීම මගින් ජලය හොඳින් උරා ගන්නා, ජලය හොඳින් බැස යන, මූල වර්ධනයට පහසු සහ මුල් වලට ඩක්සිජන් ලැබෙන පෝෂණීය පසක් සකසා ගත හැකිය.

ପାଇଁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ජල හා තාංගු කළමනාකරණය

වැස්ස ලැබේමත් සමග භූමියේ උස්තැන සිට පහත් කැන දක්වා වැසි ජලය එකවර ගලායාම කුලින් පස පෙදා ගොස් පසේ පෝෂණය ඇඩු වේ. එමෙන්ම , පසට වැසි ජලය උරා ගැනීමට කාලයක් නොමැති වීම නිසා පසට ජලය උරා ගැනීම ඇඩු වී ඉක්මණීන් පස වියලි යයි. මේ නිසා වියලි කාලගුණයේ දී දැඩි ජල ප්‍රශ්නයකට මුහුණ දීමට සිදුවන අතර එය පාලනය කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පහත පරිදි වේ.

1. පස්වැටි, ගල්වැටි තැනීන් තැන යොදා ගෙවතු භූමියේ ජලය එකවර ගලායාම වෘත්තියෙන් පෙන්වන පෙළවත් ප්‍රශ්නයකට මුහුණ දීමට සිදුවන අතර එය පාලනය කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පරිදි වේ.

2. අඩ් 3 ක් උස අඩ් 2 ක් පළල අගල් / ගැහුර කානු ගෙවතු භූමියේ සකසා (වැඩිහිටියන් හා අමුන් අනතුරට පත් නොවන ලෙස) ජලය එක්කර සෙමෙන් වැසි ජලය පොලවට නිදහස් කිරීම.

3. දහයියා, දහයියා අගුරු හා තවත් කාබනික ද්‍රව්‍ය යොදා පස පෙරලා පස බුරුල්කර වැඩි ජල ප්‍රමාණයක් ඉක්මණීන් පසට උරා ගැනීමට සැලැස්වීම.

4. තුරුවියන් පද්ධතියක් ගෙවතු භූමියේ තිබීම මගින් වැටෙන වැහිබිංදු වල වේගය අඩා කිරීමෙන් ජලය බොහෝ සේ පොලවට උරා ගැනීම හා පාංගු බාඳනය ඇඩු කිරීම.

5. වහලයට වැටෙන වතුර එකතු කරන කුමවේදයක් ඇති කිරීමෙන් වැසි ජලය එකතු කර පායන කාලයේ දී හාවිතා කිරීම.

6. ගෙවතු භූමියේ කුඩා පොකුණු පද්ධතියක් නිර්මාණය කර ජලය එකතුවීමට සැලැස්වීම හා එහි මදුරු පණුවන් ඇතිවීම වැලැක්වීමට කටයුතු කිරීම.

සටහන්:.....

.....

.....

.....

ජාරම්පරික දැනුම හා දේශීය ඇළුණාය

ජාරම්පරික දැනුම හා දේශීය ඇළුණාය මගින් කෘෂිකර්මාන්තයේ දී එදා පැරණි ගොවීයෝ පෙශ්පත උග්‍රනතා, වන සත්ව හානි හා කෘෂි හානි පාලනය කර ගත්තා.

එසේම පැරණි ගොවීයා විසින් දැඩි වර්ෂාවත් සමග පසෙහි ඇති වන දිලිර හානි වළුක්වා ගැනීමට කුරක්කන් සමග අඛ බේජ හේතේ දී වැපිරිම (වැස්සත් සමග කුරහන් සහ අඛ පැලවෙන විට දී අඛ මුල්වලින් පසට එක් කරන සල්ගර්) මගින් පසෙහි දිලිර වර්ධනය පාලනය විය. එසේම අඛ සහ සූරියකාන්ත ගාකවල මල් පිපෙන විට දී පසට ලැබෙන සල්ගර් ප්‍රමාණය වැඩි බැවින් (එම අවස්ථාවේ දී අඛ හේ සූරියකාන්ත පැල පස කොටා පසට යට කිරීමෙන්) දිලිර හානි ඉවත් කරවයි.

තව ද අඛ ඇටයක් සමග කොම්බු ඇටයක් හේ මිරිස් පැලයක් සිටුවන විටදී අඛ පැලය සමග එම පැලය ද හැදෙයි. එහිදී අඛ පැලයේ මුල් මගින් දිලිර තත්ත්වය පාලනය කරන නිසා අපගේ ගෙවතු වගාවට එය ඕල්පිය කුමයක් ලෙස එක්කර ගත හැක.

තව ද වගා ලිත හාවිතයෙන් සිංහ කරණය හා දිවි කරණය ඇති දිනයන් හිදි කෘෂිකාර්මික කටයුතු වන වැට ඉන්දීම, තවාන් දැමීම, පැල සිටුවීම, පාන්ති/ බේජ දැමීම, ඇට විසිරීම ආදිය සිදුකර වන සතුන්ගෙන් (ලදා :- අලි, උරන්, මොණරුන්, වුදුරන් හා රිලුවුන්) වන හානින් අවම කරගත් අතර පැරණි හේන් ගොවීයාගේ එම දැනුම ගෙවතු වගාවට ද එක්කර ගත හැක.

සුදුසු දින හා කාල පරාසයන් සහ හමේ පසලොස්ට්‍රක පොහොය දින සමග මෙම දිනයන් ලබාගන්නා අයුරු පහත දක්වා ඇත.

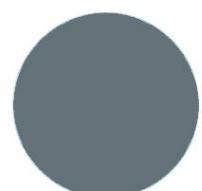
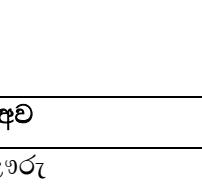
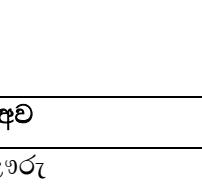
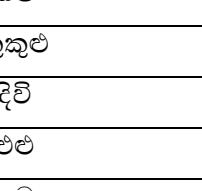
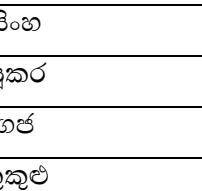
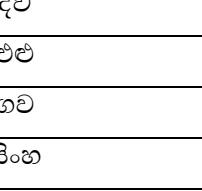
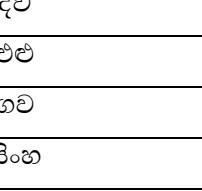
සටහන්:.....

.....

.....

.....

.....

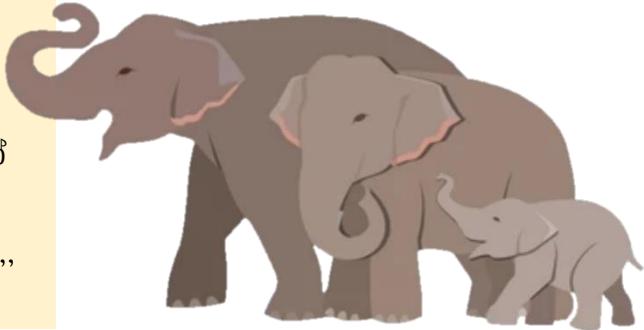
එක සිංහ දෙක උරු තිහවක ගේ	කරණ	
පලවක කුකුල් පස දිවි සය එළි	කරණ	
සත ගව අට සිංහ නව සූකර	කරණ	
දසවක ගේ කරන මේ ලෙස දැන	කියන	
එකලොස්වක කුකුල් කරණය	කියන්නේ	
දාශලොස්වක දිවි තෙලෙස් එළි කරණ	වන්නේ	
තුදුස් ගව පසලොස් සිංහ	වන්නේ	
පුරට කරණ මේ ලෙස දැන	කියන්නේ	
අව එක උරු දියවක ගේ කරණ	වනු	
තිහවක කුකුල් පලවක දිවි කරණ	වනු	
පසට එළි සයට ගව සත සිංහ	වනු	
අට සූකර නව ගේ දස කුකුල්	වනු	
එකලොස්වකට දිවිකරණය	කියන්නේ	
දාශලොස් එළි තෙලෙස් ගවකරණ	වන්නේ	
තුදුස් සිංහ අමාවක සූකර	වන්නේ	
අවට කරන මේ ලෙස දැන	කියන්නේ	

	පුර	අව
1. පැලවිය	සිංහ	උරු
2. දියවක	උරු	ගේ
3. තිහවක	ගේ	කුකුල්
4. පලවක	කුකුල්	දිවි
5. විසේනිය	දිවි	එළි
6. සැටවක	එළි	ගව
7. සතවක	ගව	සිංහ
8. අවවක	සිංහ	සූකර
9. නවවක	සූකර	ගේ
10. දසවක	ගේ	කුකුල්
11. එකලොස්වක	කුකුල්	දිවි
12. දාශලොස්වක	දිවි	එළි
13. තෙලෙස්	එළි	ගව
14. තුදුස්වක	ගව	සිංහ
15. පසලොස්වක	සිංහ (පෝය දින) 	උරු (අමාවක)

- මෙහි ඇති සිංහ හා දිවි කරණයන් එන දිනයන්හි දී පමණක් කාෂිකරම කටයුතු වල නියැලීම සිදු කරයි.
- පසලාස්වක පෝද දිනෙන් පසු එන්නේ අව පළවැනි දිනයයි. ඒ අනුව කළු පන්තියේ දිනයන් තෝරා ගත යුතු වේ. අමාවක දිනයන් පසු පුර එක දිනය(පළවෙනි දිනය) පැමිණේ.

වල් අලි පාලනයට

“ මා කුක්ද්ද්‍ර නාග මාසදේ
දුක්බං හි කුක්ද්ද්‍ර නාග මාසදේ
නහිනාග හතස්ස කුක්ද්ද්‍ර
සුගතිහෝති ඉතෙක් පරං ගතෙක් ”

මෙම පායය සූත්‍රයක් ලෙස පොල්තෙල් වලට 108 වාරයක් මතුරා, එමගින් භූමියේ සතර කොණේ පහන් පැල් වල (සුළුගට නිවීමට නොහැකි වන පරිදි ආවරණය සහිතව) සවසට පහන් පත්තු කිරීමෙන් වල අලින්ගෙන් සිදුවන හානි වැළකේ. (සූත්‍රය මතුරන දිනට සතියකට පෙර මස් මාංග අනුහවය වැළැක්විය යුතුය. කිලි අහු නොවිය යුතුය)

ඉඩෝරය නිම වී වැස්ස ලංවෙන බව දැනගැනීමට,

1. මැරුණු නියගලා වැළක් නැවත පැලුවීම ආරම්භ වීම ඉඩෝරය අවසන් වූ බවට කෙරෙන ස්වභාවධර්මයේ සංයුතයි. එහි දී මෙහි ආරම්භක කොළ සංඛ්‍යාව 5, 6, 7, 8 වූ විට වැස්ස ලැබේ. එවිට පස සකසා තිබීම මගින් බෝග සිටුවාගැනීම සිදුකළ හැක.

රුපසටහන 07 - විමිනි ලුම්පුව

2. නියගලා මල් පිළිම ආරම්භ වීමත් සමග තද වැසි ලැබේ. එවිට පසෙහි ජලය අධිකය. මුල් පද්ධති වලට ඔක්සිජන් අඩුය. පසේ PH අගය වැඩිය. එනම් පස ආම්ලිකය. පැරුන්නන් එවිට පැවසුවේ පස තිත්ත කාලය යනුවෙනි. මෙම කාලයේ දී බීජ හෝ බෝග පැල සිටුවීමෙන් මූල පද්ධතිය සත්‍ය නොවීමෙන් බෝග මිය යයි. දිලිර රෝග ඇතිවේ. (බීජ හෝ බෝග පැල සිටුවීම නොකරයි)
3. තවද වායුගෝලයේ තයිවුණන් පසට සහ බෝග වගාවට ලබාගැනීම සඳහා තයිවුණන් තිර කරන බෝග වර්ග වගා භූමියෙහි මිශ්‍ර වගාවන් ලෙස සිදුකිරීම තුළින් පසෙහි තයිවුණන් උගාණකාවයක් ඇති නොවුනි (දදා: මැ, මු, ඇට, රටකපු)

රුපසටහන 08 - නියගලා මල

4. කාම් විකර්ෂකයන් ලෙස දාස් පෙතියා, අට පෙතියා, මදුරුතලා, සැවැන්දරා, හීන් පැහිර මානා ආදිය වගා භූමියේ සිට්වන ලදී.

රුපසටහන 09 - කාම් විකර්ෂක මල් සහ ගස් වර්ග

5. වගාවේ තිරස් අතට මකුල්වන් දැල් බැඳ ඇති විටදී වැස්ස නොමැති බව පෙන්වයි.

නමුත් එම මකුල්වන් සිරස් අතට දැල් බැඳ ඇති විට දී වැස්ස පැමිණෙන බැවින් වැස්ස ඇත් කර භූමියේ ජලය බැස යැමට සකස් කිරීම හා දිලිර නාගක නිපදවා සූදානම් කර ගැනීම සිදු කළ යුතුයි.

රුපසටහන 10 - මකුල් දැල

සටහන්:.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ගෙවතු හිරමාණය කදනා තාරම්පරික දේශීය ජොන් ගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇත් අතිතයේ සිටම කාෂ්මිකර්මාන්තය පරිසරය සමගම බැඳුණු කියාවක් ලෙස මූතුන්මිත්තන් විසින් සිදුකරන ලදී. එහි දී මූලිකව,

1. ඉරෙහි සහ සඳහි බලපෑම (විද්‍යාත්මකව බලනවීට ගුරුත්වාකර්ෂණ බලය හා ප්‍රහාසනයේල්ජනයට අවශ්‍ය ආලෝකය ලබා ගැනීම.)
2. සුළං බාරා සහ වැසි රටාවන්
3. ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස්වන පස, පසෙහි PH අගය, ජලයේ PH අගය, දේශගුණික හා කාලගුණික රටාවන්
4. ප්‍රදේශයේ නු විෂමතාවයන් හා ජල සැපයුම් මාරුග පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් පැරන්නේ කාෂ්මිකර්මාන්තය තිරසාරව සිදු කළහ.

මෙහි දී යම් බෝගයක් සිටුවීම සුදුසු දිනයන් වලදී පමණක් සිදු කරන ලදී. එවිට කාම් සතුන්ගෙන් හා වන සතුන්ගෙන් වන භාතිය අවම කිරීමත්, දිලිර වැනි පසෙහි තිබෙන රෝග වලින් බිජය හා බෝගය ආරක්ෂා කිරීමත් සිදුවීණි. ඒ සඳහා ඉහත ක්වී පන්තියේ සඳහන් වන දිනයන් යොදාගැනීණි. බොහෝවිට ඔවුන් එම දින පැලකුණු කරගත්තේ සඳේ කාලරාමුව සටහන් කර ගැනීමෙනි. එනම් පැරන්නන් ඉර හා සද පවතින තුරු කාෂ්මිකර්මාන්තයට අවශ්‍ය දින දැසුන පිළියෙල කර තිබුණි. එහි දී දිවි කරණය හා සිංහ කරණය යෙදෙන ද්‍රව්‍ය වලදී පමණක් පස සැකසීම, වැට සිටුවීම, බිජ තවාන්කරණය, පැල සිටුවීම, බිජ පැල කිරීම සිදු කළහ. මෙය ඔවුන් සතුව තිබු ගුරු මුළුයියකි.

පක්ෂීන්ගෙන් වැස්ස ලැබීම හා ඉඩ්රය පිළිබඳ ලැබෙන සංයුත්‍ය

1. කිරලා නමැති පක්ෂීයා ඉඩ්ර කාලය අවසන් වන කාලයේ දී එනම් වැවේ ජලය සිදී ගොස් ඇති විට දී වැවේ කණ්ඩයේ බිත්තර දමා ඇත්තම් රෝ මදක් අඩුවෙන් වැවට ජලය පිරේ. එනම් වැස්ස වැඩිය. දිය ඇති වැව මැද බිත්තර දමා ඇත්තම් වැස්ස නොමැතිව දැඩි තියං තත්වයක් පැමිණේ. එවිට කාම් වගාවන් සිදුකළ නොහැකි බව අගවයි.
2. වඩු කුරුලේලන් හා අනෙක් කුරුලේලන් වැව ආසුන ව හා ඇලවල්, ගංගාවන්, ආග්‍රිතව කුඩා ඇති උස පරාසයන්ගෙන්ද වැස්ස ලැබෙන ප්‍රමාණය දැන ගැනීමට හැක. ඔවුන් වෙනදාට වඩා උස්ව කුඩා සාදා ඇත්තම් මහ වැසි ලැබේ. රෝ සුදානම් ව අවශ්‍ය ගැලපෙන බෝග වවයි. ඉතාමත් පහතින් පදුරු වල කුඩා සාදා ඇත්තම් එය තද ඉඩ්රයක් පැමිණෙන බවට සංයුත්වයි.

විෂ කංරක්ෂණය

විෂ සංරක්ෂණය යටතේ

1. ගුණාත්මක බිජ නිශ්පාදනය
2. බිජ සකසා ගැනීම
3. ගබඩා කිරීම

යන මාත්‍රකා 3 වැදගත් වේ.

1. ගුණාත්මක බිජ නිශ්පාදනය

ගුණාත්මක බිජ නිශ්පාදන කාර්යයේ දී,

- සුදුසු ගාක තෝරාගෙන මධ්‍යාක ලෙස පවත්වාගෙන යුම.
- වගාබෑමේ ඉතා හෝඳින් නීරෝඩිව සැදුණු ගාක බිජ නිශ්පාදනය සඳහා තෝරා ගැනීම. ඉන්පසු ඒවායින් හටගන්නා ගෙඩි හා කරල් වලින් බිජ ලබා ගැනීම.
- තෝරා ගත් මධ්‍යාක විධිමත්ව තාචත්තු කිරීමෙන් ගුණාත්මක බිජ නිපදවිය හැක.
- එකම කුලයේ බෝග වර්ග එකිනෙකට ලංච වගා කර ඒවායින් බිජ ලබා ගැනීම නොකළ යුතුය.

උදා :- බඩා ඉරිගු වර්ග දෙකක් එක ලග වගා කිරීමෙන් මල් පරාගනය වී වර්ග දෙකම මිශ්‍ර වේ. එමගින් ගුණාත්මක පිරිසිදු බිජ නිපදවීම නොහැක.

උදා :- මිරිස් වර්ග දෙකක් එකිනෙකට ලංච වගා කිරීමෙන් බිජ නිශ්පාදනය කළ නොහැක. වර්ග දෙකේම මල් එකිනෙක පරාගනය වන බැවිනි.

2. බිජ සකසා ගැනීම

නිවැරදිව තෝරාගත් මධ්‍යාක තාචත්තු කරමින් ලැබෙන එලදාවෙන් බිජ සකසා ගැනීම සඳහා පහත සඳහන් පිළිවෙත් පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් විය යුතුය.

- මධ්‍යාක වලින් ලැබෙන අස්වැන්නේ 3 වන එලදාවේ එලයන් හෝ දෙවන එලයන් තෝරාගෙන ගුණාත්මක බිජ නිශ්පාදනය සිදු කිරීම.
- මුළුන්ම ගාකයෙන් ලැබෙන එල වලින් බිඡ නිශ්පාදනය සිදු නොකළ යුතු බව.
- අවසන් කාලයේ ලැබෙන එලයන්ගෙන් බිඡ නිශ්පාදන නොකළ යුතු බව.

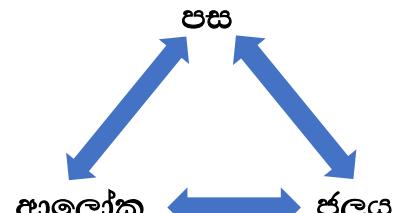
තෝරාගත් භෝඳින් පැසි ඉදුණු පසුවත් සමහරක් එලයන් හෝඳින් වියලුණු පසුවත් (උදා:- මැ, පුහුල්, වම්බවු) බෝගයේ නටුව හෝඳින් වේලුණ කරල් හා ගෙඩි වල ඇති බිඡ ගෙන ගුණාත්මක ලෙස බිඡ නිශ්පාදනය කළ යුතුය.

1. හොඳින් ඉදුණු තක්කාලී, පිපිණ්ඩුකා, වම්බවු, කැකිරි වැනි මාසල පටකයන් ඇති බේජ රාඩියේ දී ජලය අවශ්‍ය පිරිදී හාවිතා කර තිල්වා තබා උදේ කාලයේ දී ජලය ඉවත් කර හොඳින් බේජ පොඩි කිරීම අතින් සිදු කිරීමේ දී බේජ වටා ඇති මාසල පටලය ඉවත් වේ.
2. ඉන්පසු එම බේජ පිරිසිදු රෙදී කැබැලේක සුදු පාට කඩාසියක් හෝ පෙනෙරයක් දමා පටනේ දින 3 ක් පමණ වේලිමෙන් පසුව අවශ්‍ය නම් එක් දිනක් 8 පමණ සූර්යාලෝකයෙන් වේලා ගත යුතුවේ. එහි දී තද අවශ්‍ය එකවර වේලිමෙන් බේජවලට හානි සිදුවන බැවින් එකවර තද අවශ්‍ය බේජ වේලිම සිදු නොකරයි. එලෙස නිවැරදිව වේලිමෙන් බේජ වලට දිලිර ආසාදන ඇතිවිම වැළැක්වේ.

බේජ වේලා ගැනීමේ දී බීම දමා (පොළව මත) වේලිම සිදු නොකළ යුත්තේ ඇයි ද යන්න :-

ඒ වෙනුවට පොළවේ සිට අඩ් 2 - 3 උසකින් මැස්සක් හෝ රදවනයක් දමා බේජ වේලිම සිදු කළ යුතු වේ. මන්ද භුමිය මත බේජ වේලිමෙදී එම බේජ පැලැවීමට උත්සාහ කරයි. එවිට නිපදවන බේජ පැලැවීමේ ප්‍රතිගතයෙන් හින දුරටත බේජ නිෂ්පාදනය වේ. මන්ද බේජයක් පැලැවීමට පහත ප්‍රධාන සාධක 3 සැපයිය යුතුය.

ඉහත එක් සාධකයක් හෝ ලැබේ නම් බේජ පැලැවීමට උත්සාහ කරයි. එම නිසා බේජ නිෂ්පාදනයේදීත් ගබඩා කිරීමේදීත් සැලකිලිමත් ව නිසි පිළිවෙළට ම කාර්යයන් කළ යුතු වේ.

සටහන 11 - බේජ පැලැවීම සඳහා බලපාන ප්‍රධාන

බේජ ගබඩා කිරීම

3. නිසිලෙස නිෂ්පාදනය කරගත් බේජ සුරක්ෂිතව ගබඩා කරන ආකාරය පහත දැක්වේ.
 - වියලි සිසිල් ස්ථානයක ගබඩා කිරීම.
 - දිලිර හානි වලින් තොරව ගබඩා කිරීම.
 - කාම් සතුන්ගෙන් වන හානි වීම වැළැක්වීම.

රුපසටහන 12 - බේජ ගබඩා කිරීම

වියලි සිසිල් ස්ථානයක ගබඩා කිරීමේදී අඩි 6 වැනි උසකින් බිජ අඩංගු බදුන් තැබීමත් බිජ අඩංගු විනිවිද පෙනෙන (විදුරු / ප්ලාස්ටික්) ඇසුරුම් නම් ඒවාට අලෝකය (හිරු එලිය) නොවැවෙන ලෙස කඩාසි ආවරණය කිරීමෙන් හෝ පෙට්ටියක බහාලීම සිදු කිරීමෙන් බිජ වල ගුණාත්මක බව යොමේ. නැතහොත් දිතකරණයේ ගබඩා කළ යුතු වේ

ඉහත අමු ද්‍රව්‍ය භාවිතා කර නිෂ්පාදනය කර ගත් බිජ ඇසුරුම් කරණයේදී භාවිතා කළ යුතු වේ. එහි වැදගත්කම වන්නේ දිලිර භානි හා කෘමි සත්ව භානි පාලනය කිරීමට ඉවහල් වේ. මීට අමතරව සිලිකා පැකට් භාවිතය ද සිදු කළ හැක.

- වියලි කොහොඳ කොළ
- වියලි දෙහි කොළ
- සැවැන්දරා මුල්
- පැගිරීමාන කොළ
- කහ කුඩා
- දර අඩි

වියලි කළාකිය ගෙවන්නක මූලික ගැටළු හා රේඛ්‍ය වික්‍රම්

- ජලය හිගවීම සහ අධික ලෙස පස වියලීමට ලක් වීම.
- කාබනික ද්‍රව්‍ය, දහයියා අගුරු, අමු දහයියා අවකාශ පරිදි ගෙන සකසා ගත් පාංශු මාධ්‍ය භාවිතයෙන් රේඛ්‍ය විසඳුක් ලැබේ.
- තව ද බිංදු භා විසුරුම් ජල සැපයුම් කුම ලබා දීම.
- සෙවන දැල් භාවිතා කර වගා කිරීම හා කෘමි පාලක දැල් භාවිතය.

සටහන්:.....

.....

.....

.....

.....

.....

අධික වැස්ස ලැබෙන විට දී (මෝසම් වැසි සමයන්හිදී)

- පස සේදා යැම සිදුවේ - කාණු පද්ධති, පස්වැටි, වසුන් යොදා පාංගු සරක්ෂණය සිදු කිරීම.
- තුරුවියන් පද්ධති - විවිධ ස්ථිර වල බේග පද්ධති ස්ථිරපනය කිරීමෙන් වැස්ස අතු වලට වැටි, වැකිඛිංදු වෙගය අඩුවී පොලවට වැට්ටේ.

රුපසටහන 13 - වියලි කාලයේදී අවම ජලය භාවිතයෙන් වගා කිරීම

තෙත් කළුපිළි ගෙවතතක මූලික ගැටළු හා රුධ්‍ය වික්‍රම්

අධික වර්ෂාව නිසා ඇතිවන හානි
අධික පින්තා නිසා ඇතිවන හානි

} පොලිටනල් පොලිතින් මගින් ආවරණය කරන ලද ගහ
ආරක්ෂිත ගහ තුළ වගා කිරීම

- සිරස් අවකාශය (Vertical Space) භාවිතා කරමින් වගා කුළුණු වල වගා කිරීම. (හුමියේ අධිකව ජලය රැසීම නිසා)
- දිලිර හානි සිදුවීම වැඩිය. මේ නිසා දිලිර පාලක සාදා තබා භාවිතය
- වගා මථ් වේදිකාවන් (Platform) සාදා වගා කිරීම.
- එල්ලන ලද බදුන් වල වගාව සිදු කිරීම

රුපසටහන 14- තෙත් කළුපයේ වර්ෂාවෙන් වන හානිය අවම කර ගැනීම

කාබනික පොහොර සහ කෙම් තාලක සාදා ගැනීම

වගාව සඳහා අවශ්‍ය පසේ සිටිනා ක්ෂේරුපිටින් හා මහා ජීවිතින් වන ගැඩිවිලන් වර්ධනය කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය දියර පොහොර වර්ග

8. පිවමෘතම්	12. පිළිණු බත් දියරය
9. මාඟ ටොනික්	13. දහයියා අගුරු
10. ගොම ටොනික්	14. කොම්පෝස්ස්ට් කුඩා සැදීම
11. පලතුරු ටොනික්	

මෙම දියර පොහොර නියමිත ජල අනුපාතනයෙන් මිශ්‍ර කර වගාවේ පසට, බොග වල පතු හා අතු වලට ඉසීම මගින් ගාකයට අවශ්‍ය පෝෂණයන්, පසට අවශ්‍ය පෝෂණය හා ක්ෂේරුපිටි වර්ධන උත්තේරුකයක් ලෙසන් හා පලිබෝධ පාලකයක් ලෙසන් ක්‍රියාත්මක වේ. සියල් එළවල් හා පලතුරු බොග වලට අමතරව මෙම දියර පොහොර වී වගාවට ද හාවිතා කළ හැකි අතර ඉන් ඉහළ ප්‍රතිඵල ලැබේ.

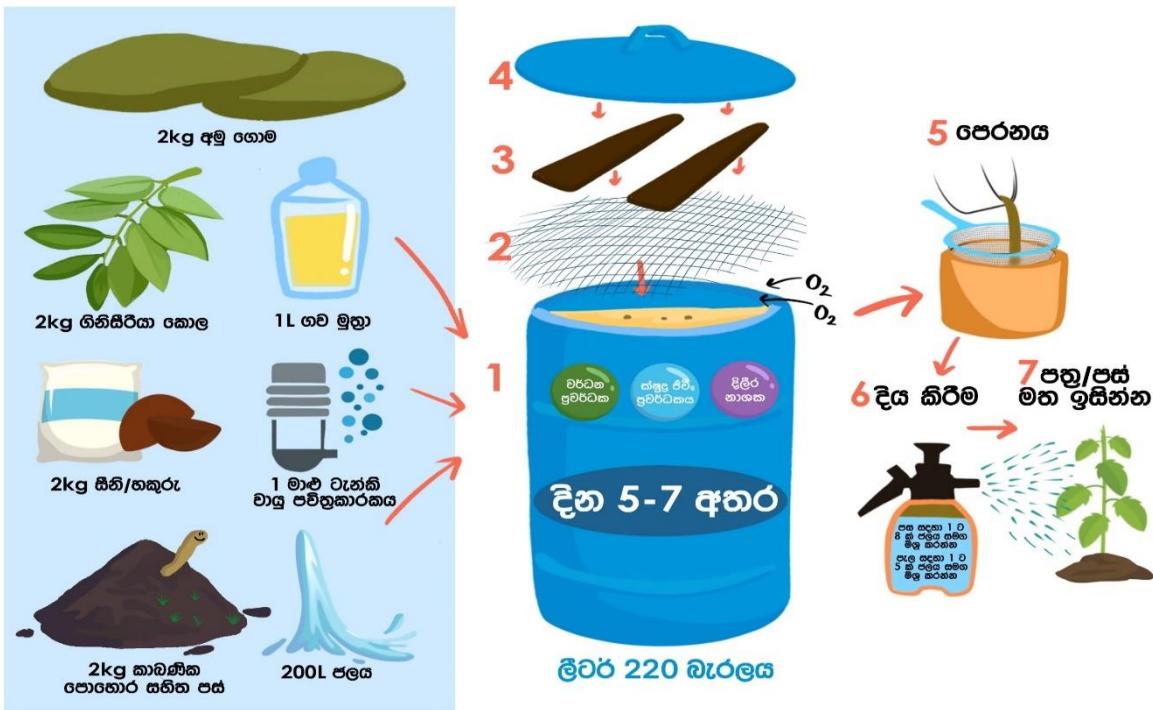
දියර පොහොර සාදාගන්නා අයුරු

1 පිවමෘතම්

අවශ්‍ය අමුදව්‍ය:

දේශීය ගවයෙකුගේ අමු ගොම	කි.ගු. 2
දේශීය ගවයෙකුගේ මූත්‍රා	ලිටර් 1
ග්ලිරිසීඩියා කොළ	කි.ගු. 2
සිනි හෝ සක්කර	කි.ගු. 2
ගුණාත්මක කොම්පෝස්ස්ට්	කි.ගු. 2
ලිටර 200 ජ්ලාස්ටික් බැරල්	1

සාදාගන්නා අයුරු: ජ්ලාස්ටික් බැරලයට ජලය 1/2 පුරවා අමු ගොම, ගව මූත්‍රා, ග්ලිරිසීඩියා කොළ දමා හොඳින් මිශ්‍ර කරන්න. මිශ්‍ර කිරීම ලියක් මගින් කරන්න. ඉන්පසු සිනි හා ක්ෂේරුපිටින් සහිත ගුණාත්මක කොම්පෝස්ස්ට් එම මිශ්‍රණයට එකතු කරන්න. නැවත හොඳින් මිශ්‍ර කර ඉතිරි ප්‍රමාණයන් බැරලයේ ජලය පුරවන්න. ඉන්පසු බැරලය හිරු එළියෙන් හා වැස්සෙන් ආරක්ෂා වන පරිදි තබා බැරලයේ කට මත ලි පොලු 2 ක් තබා එය මත පියන තබන්න. ඇතුළට නිතරම ඔක්සිජන් ලැබෙන පිරිදි මුදුරු දැල් කැබැල්ලකින් බැරලයේ කට ආවරණය කරන්න. ඉන්පසු ද්‍රව්‍යට 3 න් වරක් ලියක් උපයෝගී කරගෙන බැරලයේ මිශ්‍රණය හොඳින් කාල්ගාන්නා. (නැත්තම මාඟ වැළැකි වලට යොදන ඔක්සිජන් එරේටරයක් පැය 24 ක් ක්‍රියාත්මක කරන්න) දින 5 - 7 අතර බැරලයේ මිශ්‍රනය හොඳින් පෙරා වගා කිරීමට සතියකට පෙර බොග පාත්ති වලට යොදා වසුන් දමා වසන්න. ඉන්පසු දින 7 කට පසු බොග පාත්ති මත සිටුවන්න. නැත්තම බොග පාත්ති වලට සතියකට වරක් පිවමෘතම් ලි. 1 ට ජලය ලි. 5 ක මිශ්‍රන අනුපාතයෙන් යොදන්න. මෙය පාංශු ප්‍රතිකාරකයක්, වගා වර්ධකයක් සහ කාම් පාලකයක් ලෙස හාවිතා කළ හැක.

රුපසටහන 15 - පිවමුතුම සඳා ගැනීම

02. මාල ටොනික්

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

මුහුදු මාල හෝ ඉවතලන මාල ඔවුන් හා කොටස්

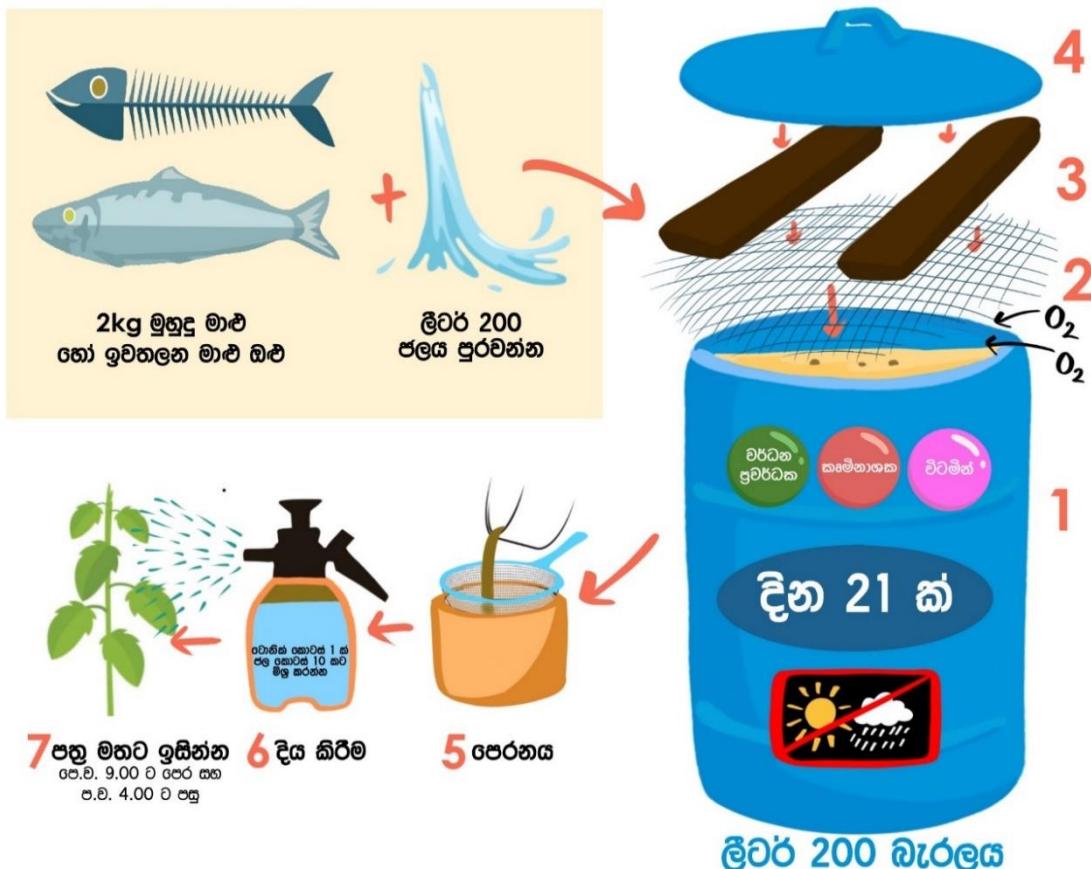
කි.ගැ. 2

ලිටර 200 ජ්ලාස්ටික් බැරල්

1

සාදාගන්නා අයුරු : මුහුදුමාල කැලී වලට කපා ජ්ලාස්ටික් බැරලයට දමා ජලය පුරවා බැරලයේ කට විවෘතව තබන්න. මැස්සන් බැරලයට යැම වැළැක්වීමට මුදුරු දැල් රෙදිකඩික්න් බැරලය ආවරණය කරන්න. ඉන්පසු එය හිරු එළිය නොවැවෙන වැස්සන් ආරක්ෂිත තැනක තබා බැරලයේ කට මතට දී පොලු 2ක් දමා රට උඩින් පියන තබන්න. දිනකට දෙවරක් හෝ තුන්වරක් බැරලය ලියක ආධාරයෙන් කාල්ගාන්න (මිශ්‍ර කරන්න).

දින 5 ක් යනතෙක් සැර ගැනීම් පිටත බැවින් නිවසින් බාහිරව තබන්න. සැර ගතිය පාලනයට අන්තරාසි ගෙඩියක පොතු සමග කපා (500ට ට 600ට) බැරලයට ප්‍රථම දිනයේ ම දමන්න. මෙලෙස පියන විවෘතව තැබූ විට වාතයේ මක්ෂිජන් ලබාගෙන පසට අවශ්‍ය පොහොර පෝෂක නිර්මාණය වේ. ඉන්පසු දින 21 ව පසු හොඳින් පෙරා ගත් දියර පොහොර මිශ්‍රනය කොටස් 1 කට ජලය කොටස් 10 ක් මිශ්‍ර කර සවස් වරුවේ හෝ උදේ වරුවේ 7 ව පෙර බෝගවල පත්‍ර හා ගාකවලටත් පසටත් යොදන්න (ස්පේශන්ල්‍යක් හා විතයෙන් - 1 ට 10 මිශ්‍රන අනුපාතය). මෙය වගා වර්ධකයකි, පලිබෝධ පාලකයකි, සියලු වැළැ බෝගවලට උත්තේජකයකි.

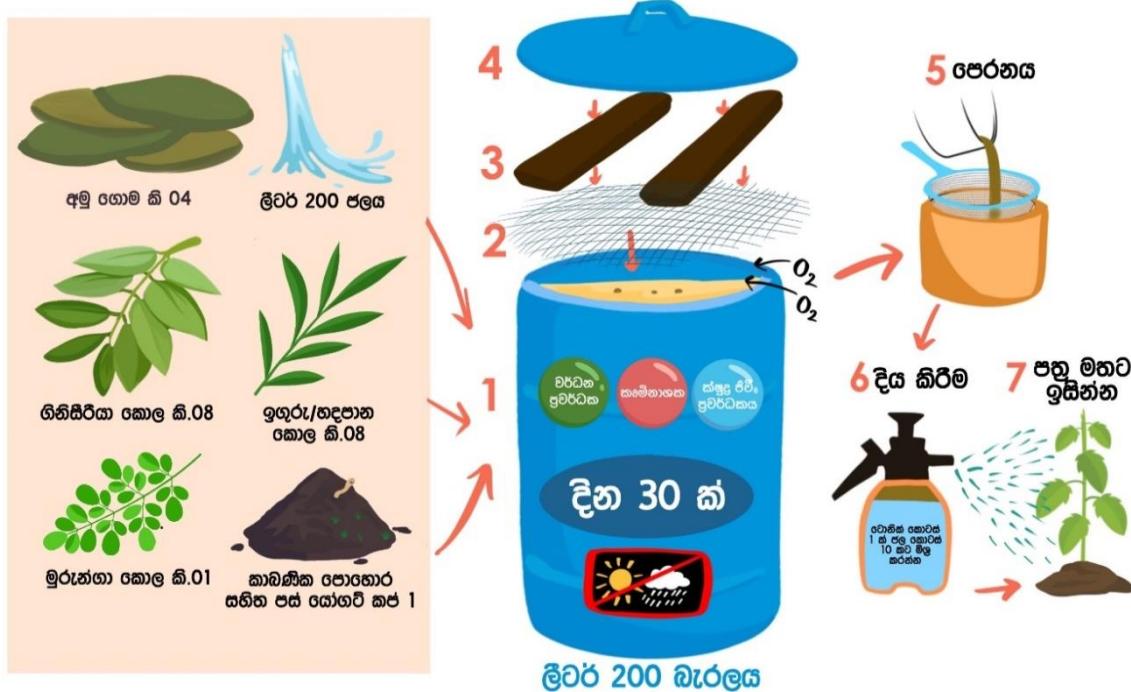
රුපසටහන 16 - මාල වොනික් සාදා ගැනීම

3. ගොම වොනික්

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

ලිටර 4 බාස්කට් එකකින් අමු ගොම බාස්කට්	4
ලිටර 4 බාස්කට් එකකින් ග්ලිරසිඩියා කොළ බාස්කට්	8
ලිටර 4 බාස්කට් එකකින් හිගුරු (ගදපාන කොළ) බාස්කට්	8
මුරුගා දළ මිටක්	
ගුණාත්මක ක්ෂේපීවින් සහිත කොමිෂ්පේට් යොගට් කප්	01
ලිටර 200 ජලයක් බැරලයක්	

සාදාගන්නා අයුරුදු: ජලයක් බැරලයේ $1/2$ ජලය පුරවා ඉහත අමුදවා දමා හොඳින් මිශ්‍ර කරගන්න. (ලියක් මාරගයෙන් හොඳින් කළකා මිශ්‍රකර) බැරලය සම්පූර්ණයෙන් ජලය පුරවන්න. ඉන්පසු නැවත හොඳින් මිශ්‍රකර බැරලයේ කට විවෘතව හිරු එළිය නොවුවෙන වැස්සෙන් ආරක්ෂා වන පරිදි තබා බැරලයේ කට මදුරු දැල් රෙදි කඩිකින් ආවරණය කර බැරලයේ කට මතට ලි දඩු 2 ක් තබා පියන තබන්න.(බැරලයට නිතර ඔක්සිජන් ලැබෙන පරිදි). දිනකට දෙවරක් හෝ තුන්වරක් හොඳින් කාල්ගාන්න/ මිශ්‍ර කරන්න. දින 30 කට පසු හොඳින් පෙරාගත් දියර පොහොර කොටස් 1 කට ජලය කොටස් 10 ක් (1P10) මිශ්‍ර කර වගාවට සවස් කාලයේදී හෝ උදේ කාලයේදී බෝග පත්‍රවලට හා පසට ඉසින්න. වගා වර්ධකයකි. පාංශු ප්‍රතිකාරයකි. පලිබෝධ පාලකයකි.

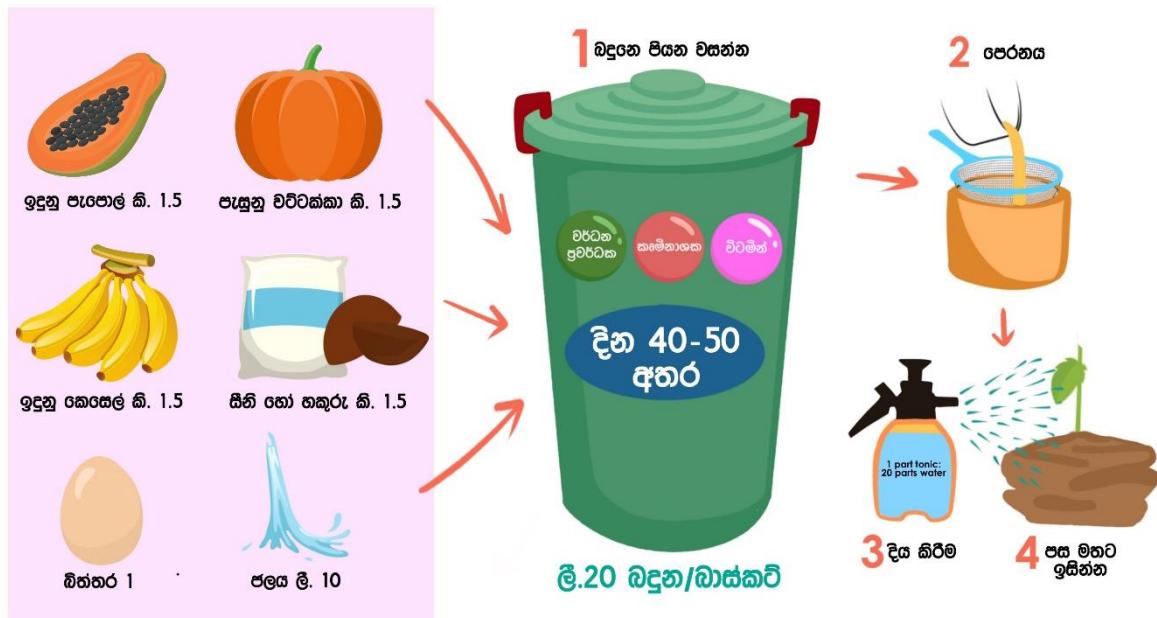
රුපසටහන 17 - ගොම වොනික් සාදා ගැනීම

4. පළතුරු වොනික්

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

ඉදුනු කෙසෙල්	කි.ගු. 1.5
ඉදුනු ගස්ලබු	කි.ගු. 1.5
පැසුනු වට්ටක්කා	කි.ගු. 1.5
සීනි හෝ සක්කර	කි.ගු. 1.5
බිත්තර	1
ඡලය	මීටර 10
මීටර 20 ජ්ලාස්ටික් බඳුන් (පියන සහිත)	1

සාදාගන්නා අයුරු: කෙසෙල්, ගස්ලබු හා වට්ටක්කා වල පොත්ත ඉවත්කර කුඩා කැබලි වලට කපාගන්න. ඉත්පසු ඒවා ජ්ලාස්ටික් බඳුනට දමා සීනි හෝ සක්කර එකතු කර හොඳින් මිශ්‍රකරන්න. දැන් බිත්තරයක් කඩා දමා රේඛ ඡලය මීටර 10 එකතු කර කිහිපවාරයක් මිශ්‍ර කර ජ්ලාස්ටික් බඳුනේ මියනෙන් හොඳින් වසා දින 45 - 50 තබන්න. ඉත්පසු දින 45 - 50 තුළ දී සඳහුණු මිශ්‍රණය හොඳින් පෙරාගන්න. පෙරාගත් දියර පොහොර මීටරයක ප්‍රමාණය ඡලය මීටර 20 ක මිශ්‍ර කර හවස් කාලයේ දී බොෂ්ග වලට හා පසට ඉසින්න. මෙය වගා වර්ධකයකි. එළව්ල වගාවේ දී පැලිබෝධ පාලකයක් ලෙස ද ක්‍රියාත්මක වේ.

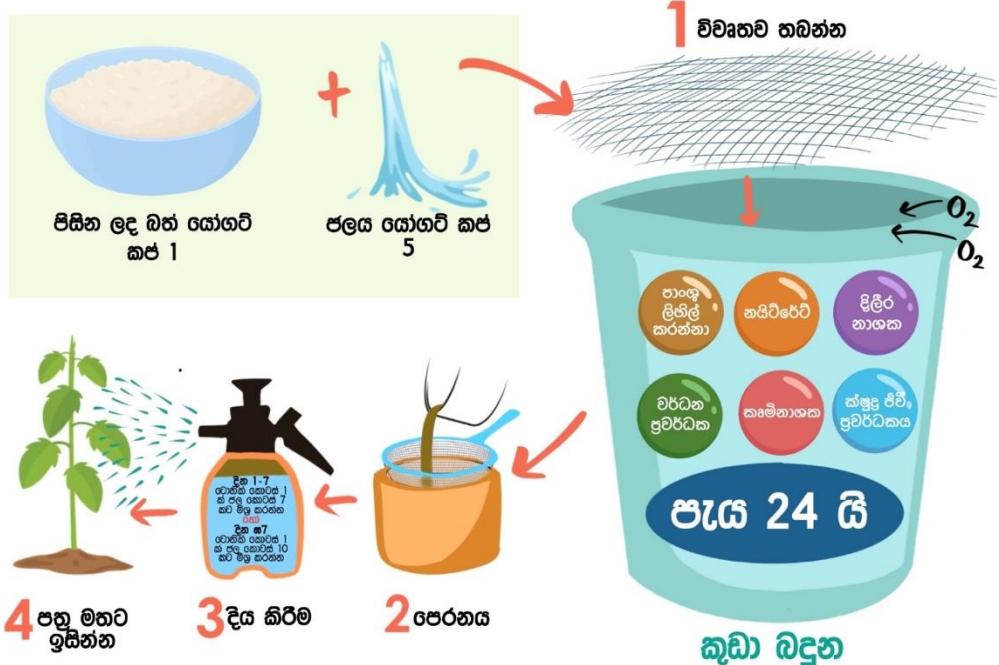
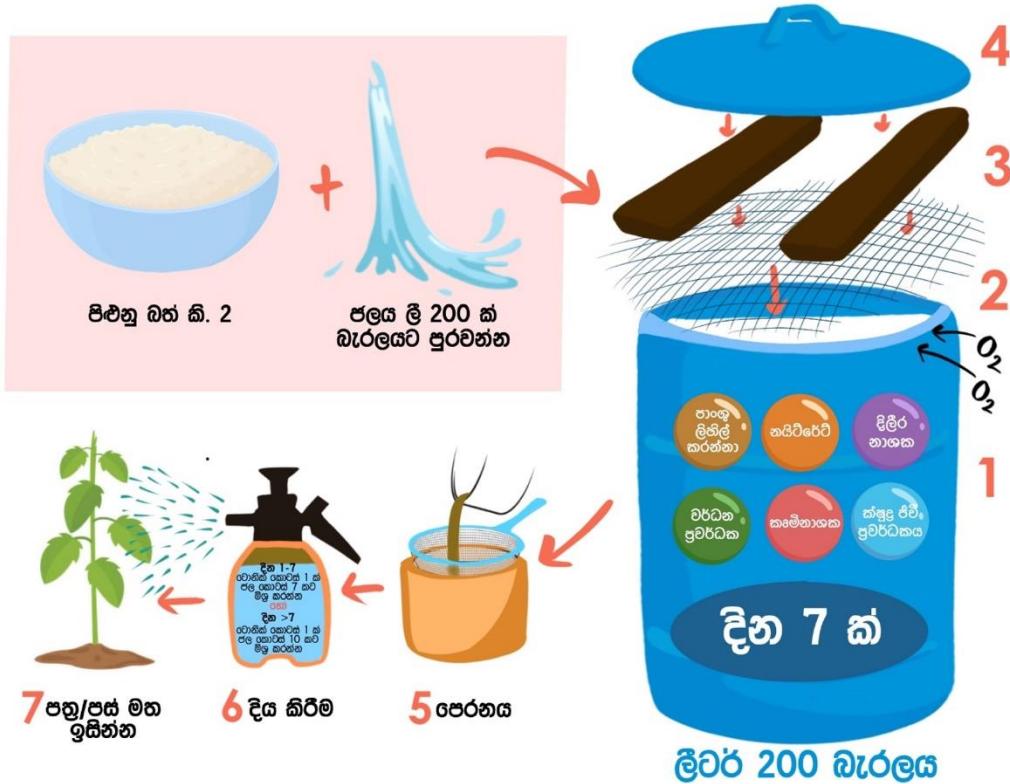
රුපසටහන 18 - පලදුරු වොතික් සාදා ගැනීම

5. පිළිණු බන් දියරය

බන් මුට්ටියේ ඉතිරි වී ඇති බන් පිළිණු වීමට ඉඩහරින්න. එම පිළිණු බන් කෝප්ප 1 කට ජලය කෝප්ප 5 ක් එකතුකර ප්ලාස්ටික් බුදුනකට දීමා පියන විවෘතව තබන්න. මදුරු දැල් රෙදිකඩින් ආවරණය කරන්න. පැය 24 කට පසු හෝදින් මිරිකා පෙරාගත් පිළිණු බන් දියරය ලිවරයකට ජලය ලිවර 7 ක් මිශ්‍ර කර සවස හෝ උදේ බෝග වල පත්‍ර වලට හා පසට යොදන්න. බෝග සිටුවීමට සතියකට පෙර වගා පාත්ති වලට යෙදීම තුළින් පස සංවර්ධනය කරයි. මෙය පාංශ ප්‍රතිකාරකයකි. පලිබෝධ පාලකයකි. විශේෂයෙන් සේනා දළඹුවන්ට, පිටිමකුණන්ට පාලනය කරයි. කරපිංචා ගස්සේ සියල් රෝග වලට හාවතා කළ හැක. පසට යෙදීම තුළින් ගැඩවිලන් වර්ධනය වී ක්ෂේපිත්ත් ද වර්ධනය වී පස බුරුල් කරවයි.

- සතියකට වැඩියෙන් පැරණි පිළිණු බන් දියර වලට ජලය ලිවර 10 ක් මිශ්‍රකර ඉසිය යුතු වේ.
- වී වගාවේ අවශ්‍ය පෝෂක ලබා දෙයි.

ඉහත සියල් දියර පොහොර ලිවර 5 ප්‍රමාණයේ බුදුන් වල ද සාදාගත හැකි ය. ඊට ගැළපෙන පරිදි අමුදව්‍ය ප්‍රමාණය අඩුවිය යුතුය. මෙම දියර පොහොර වැඩියෙන් සාදාගැනීමට නම් සහල් කි.ගු. 2 ක ප්‍රමාණයකින් සැකසු පිළිනු බන් ජලය ලිවර 200 ක බැරලයක දීමා ජලය පුරවා මදුරු දැලෙනින් කට ආවරණය කර ඉහත පරිදි තබා සතියකට පසු හාවතා කරන්න.

රුපසටහන 19 - පිළුණුබත් දියරය සාදා ගැනීම

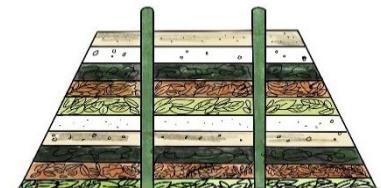
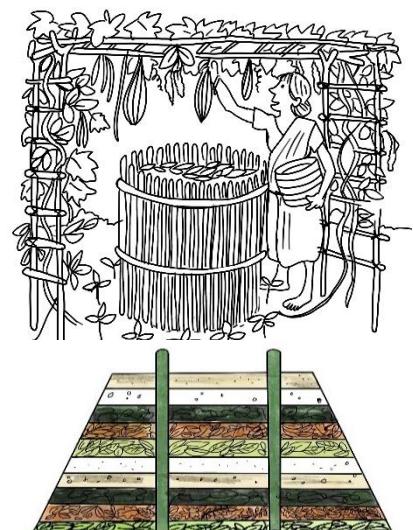
6. දහයියා අගුරු

වියලි දහයියා ගෙන හිණ් අගුරු හෝ හින්දර මගින් අර්ධ දහනය සිදු කර, දහයියා අගුරු ලබාගෙන ජේවත්තේ පාත්ති සැකසීමේ දී පොහොර මිශ්‍රනය සමඟ මිශ්‍ර කර, එම මිශ්‍රනය සති 2 කට පසු, පාත්ති වල පසට මිශ්‍ර කරීම තුළින් පසට පොටැසියම් ලැබෙනවා සේම පසෙහි ඇති අධික ආම්ලිකතාවය පාලනය කළ හැකි වේ. එසේ ම පසේ ව්‍යුහය බුරුල් වේ. පාංශු ජලය උරාගැනීම ඉහළ මට්ටමක රඳවා තබාගනියි. පාංශු වාතනය දියුණු කරවයි.

7. කොමිපොස්ට් කුඩා සැදීම

සෙවන සහිත ස්ථානයක, ගාක මූල පද්ධති වලට දුරකින්

1. විශ්කම්භය අඩි 4 රුවමක් සලකුණු කිරීම.
2. ග්ලිරසිචියා කේටු අතල් 2 ක පරතරයෙන් අඩි 5 ක් පමණ උසට සිටුවීම. එක් ස්ථානයක පමණක් උදෑ තලය දැමීමට හැකි වන පරිදි කටුවලක් තැබීම.
3. සිටුවාගත් කේටු එකිනෙක වටෙට ග්ලිරසිචියා සිහින් කේටු යොදාගෙන වළුල්ලක් ලෙස බැඳීම.
4. කොමිපොස්ට් කුඩා පිටතින් අඩි 2 ක පමණ වටෙට පොල්ලෙලි අතුරන්න.
5. සාදාගත් කුඩායේ පත්‍රලට කෙසෙල් කදන් වැනි දැ යොදන්න. ඉන්පසු එයට මිදුලේ එකතු වන කොලරෝඩු දමන්න, මුළුතැන්ගෙයින් ඉවත් කෙරෙන අපද්‍රව්‍ය ද දමන්න, අමු කොල ද එක් කරන්න.
6. කුඩායට ද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමෙන් පසුව ලි දැන්වින් හොඳින් තද කරන්න. වියඹම වැඩිනම් ජලය අවශ්‍ය පරිදි ඉස තෙතමනය රදා පවත්වාගන්න.
7. කොමිපොස්ට් කුඩායේ කේටු පැල්ලේ ඇත්තම වැඩින අතු රිකිල් ද කුඩායට කඩා දමන්න.

රුපසටහන 20 - කොමිපොස්ට් කුඩා සැදීම

8. කුඩාය වටේ බිම ඇතිරු පොල් ලෙලි අතර බෝග හෝ පලා වර්ග සිටුවන්න.
9. කොල රෝඩු අපද්‍රව්‍ය දීරු පසු උදෑල්ලෙන් කොමිපොස්ට් පොහොර ඉවතට ලබාගන්න.

මේ සඳහා යොදා ගත හැකි අමුද්‍රව්‍ය

1. මිදුල අතුගාන කොලරෝඩු
2. වේශ්‍රන කොල
3. අමු කොල හා කොල අතු
4. කෙසෙල් කොට
5. පිදුරු
6. උදෑ ගා ඉවත්කරන තණකොල හා වල් පැල

7. ගොම, එළු, තුකුල් පොහොර

පළිබේද හා රෝග පාලනය

යම්කිසි පලිබේදකයෙක් හෝ රෝගයක් බෝගය විනාශ කරන තත්ත්වයට පත්වන්නේ එම පලිබේද හෝ රෝගකාරක ගහනය වැඩි වූ විටයි. ගෙවතු වගාවේ දී පරම්පරා කිහිපයක දී පලිබේදකයා බෝඩීම නොකඩවා සිදුවුවහොත් හානි වැඩිය. රෝගයක් වුවද උග්‍ර තත්ත්වයට පත්වන්නේ එලෙසින්ම ය. කෘමියෙක්ට හෝ රෝගයකට විශේෂීත වූ ධාරක ගාක ඇත.

ගෙවත්තේ ඇති සිම්ත ඉඩකඩ හා මිශ්‍ර බෝග වගාව නිසා මෙම ධාරක ගාක මත යැඹීම පලිබේදකයින්ට හා රෝග කාරකයන්ට අපහසු වේ. ඔවුන්ගේ දිරිසකාලීන පැවැත්මට අපහසු වේ. එසේම ගෙවත්තේ දී සැම විටම පරික්ෂාවට ලක්වීම තුළින් අනතුරක සේයා ව හඳුනාගත් සැතින් ප්‍රතිකාර මගින් එය වලක්වා ගැනීමට හැකියාවක් ඇත. මේ සඳහා අපහට සුදුසු කාබනික ප්‍රතිකාරක ක්‍රමවේදයක් මගින් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැක.

එසේම ගෙවතු වගාවේ දී ගාක පෝෂණය යන කරුණ ද ඉතා වැදගත් වේ. මේ පිළිබඳ ව අවධානය දැඩිව නිතර තිබිය යුතුය. විවිධ වර්ග වල විවිධ පෝෂණ අවශ්‍යතා සහිත බෝග වර්ග මිශ්‍රණයක් ගෙවතු වගාව තුළ ඇති බැවින් පෝෂණ පදාර්ථ අවශ්‍යතාවය බලා යෙදීම සිදුකළ යුතුය. ඒ ඒ බෝග කාණ්ඩයේ අවශ්‍යතාවයන්ට බල නොපාන පරිදි (තරගකාරීන්වයක් නොවන පරිදි) බෝග සිටුවීම කළ යුතු වේ.

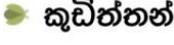
පලිබේදකයින් යනු කවරක්ද යන්නත් රෝග එසේ නොමැතිකම ව්‍යාධි යනු කවරක් ද යන්නත් හරියාකාරව හඳුනා ගැනීම තුළින් නිසි ප්‍රතිකර්ම සිදු කළ හැකි ආකාරයත් එම පලිබේදකයින්ගේ මුළුක ලක්ෂණ 3 කට බෙදා මුවුන්ගේ හානි රටාව පහත පරිදි වේ.

1. පලිබේදකයින් හඳුනාගැනීම සහ පලිබේද පාලනය

- යුෂ උරාබොන කාණ්ඩ
- පත්‍ර කාදමන කාණ්ඩ (ආහාරයට ගන්නා/ හානිකරන)
- ගෙඩි/ කරල්/ කරටි විදින කාණ්ඩ

මෙය තම වගාවේ දී සිදු වී ඇති හානිය අනුව පලිබේද හානියක් ද රෝගයක් ද තැකෙහාත් පෝෂණ උග්‍රණයක්ද යන්න හරියට හඳුනාගෙන රේට අදාළ ප්‍රතිකර්ම යෙදීම තුළින් නිසි ප්‍රතිඵල ලැබෙන බවත්, බෝග රෝගී තත්ත්වයක් යම් පලිබේද හානියක් යැයි සලකා පලිබේද පාලක යෙදීමෙන් රෝගය පාලනය නොවන බැවින් එයින් නිසි ප්‍රතිඵලයක් නොලැබෙන බවත් රෝගය පාලනයට රෝග පාලක ප්‍රතිකර්ම සිදුකළ යුතු බවත් අවබේද කරගත යුතු වේ.

2. පළිබෝධකයින් වරග අනුව මලුන්ගේ හානි ස්වරූප

හානි	පළිබෝධකයන්
 විකෘති කොළ, මැලවී හිය හානිය	 කුඩාන්නන්
 දුර්වර්තා කොළ, මැලවී හිය හානිය	 රැලු මැක්කන් සහ මයිටාවන්
 හරන ලද කොළ	 කුරුමිනියන්, දළඹුවන් සහ වැලි මැස්සන්
 කොළ පින්තායය (අසාමාන්‍ය ගාක වර්ධන)	 සයිනිඩ් බෙජරුන්, සමහර කුඩාන්නන්, සයිලුඩ් සහ මයිටාවන්
 කොළ පින්තායය (සුෂුරා)	 කුරුමිනියා, මැස්සා හෝ සළබඳ කීටයන්
 නැමුණු කොළ	 දළඹුවන්, ගස් රහැසියා සහ මකුලුවන්
 රෝල් කරන ලද කොළ	 සමහර මයිටාවන් සහ දළඹුවන්
 හරන ලද කොළ, (සේවල මංපෙන්)	 හම්බේල්ලන් සහ ගොල්බේල්ලන්

රූපසටහන 21 - පළිබෝධකයින් සහ හානි

1. පලිබෝධ කුරුමීණියන් - ගාක පත්‍ර, මල්, අංකුර ස්ථාන වල විශාල කොටසක් කාදැමීම හෝ සූරා ඇති ලෙස කාදැමීම. ගාක මුල් ආහාරයට ගැනීම.
ලදා :- අවුලකපෝරා, එපිලැක්නා, පිම හා ඩිලිලි කුරුමීණියන් (Aulocophora spp./ Epilachna spp Mylabris spp./ Fleabeetle)
2. පලිබෝධක දළඹුවන් - පත්‍ර, ගෙඩි, කරටි, කරල්, කද හානි කිරීම.
Spodoptera spp - (පත්‍ර කන දළඹුව) Helicoverpa spp – (ගෙඩි, කරටි දළඹුව)
Brinjal Shoot and Fruit Borer - (වම්බවු වේදන දළඹුව)
3. පලිබෝධක මකුණන් - මකුණන් ගාක පත්‍ර, ගෙඩි, කරල්, අංකුර විද යුෂ උරා බොයි.
i. Dysdercus Cingulatus; Riptortus spp; Brinjal Lace Bug
4. පලිබෝධක පිලවුන් - පත්‍ර නටුව ඉදිමීම, කද ඉදිමීම, සිරස් අතට පැලීම, වර්ධනය අඩු වීම, මැලුවීම, මියයාම
ii. ලදා :- බෛංචි මැස්සාත බණ්ඩක්කා නටු මැස්සාත ගැට මැස්සා (Okarapetiole maggot/ Gall Fly)
5. කුඩින්තන් (Aphids) - ගාක විද යුෂ උරාබොයි
6. මයිටාවන් (Mites) - ගාක කොටස් මකුපිට යුෂ උරාබොයි
7. පත්‍ර කනින්තන් (Leaf Miners) - පත්‍ර උඩ හා යට කාදැමීම.
8. ඉල මැක්කා (Frankliniella) - ගාක පටක සිදුරු කර යුෂ උරාබොයි
9. සුදු මැස්සා (Bemisia Tabaci) - ගාක විද යුෂ උරාබොයි
10. ඉල්මැස්සා (Melon Fly) - අපටි ගෙඩි විද බිත්තර දැමීම
11. පිටි මකුණන් හා කොරපොතු කාලීන් - ගාක පටක විද යුෂ උරාබොයි. විෂ තිතුත් කිරීම
Mealy Bugs and Scale Insect
12. පත්‍ර කිඩිවන් - පත්‍ර විද යුෂ උරාබොයි. Leafhoppers
13. කළ කියත් පණුවා - ඉල අවස්ථාවේ දී කදේ පහලින් කපා දැමීම (Black CutWorm)
14. මුල ගැටිති වටපණුවන් (Meloidogyne spp.) - ගාක වර්ධනය අඩුවීම, කුණුවීම, පත්‍රවල කොළ පැහැය අඩුවීම, අස්වැන්ත අඩු සිදු වේ.

ඉහත පලිබෝධ හානි තිසි ලෙස භදුනාගෙන අප මේට කළින් නිපද වූ දියර පොහොර සහ මෙහි පහත සඳහන් කාබනික පලිබෝධ පාලක කුලින් ගාකයේ මූල මණ්ඩලය තුළින්, කද මගින්, පත්‍ර මගින් හා ගෙඩි කරල් මගින් කරකෘත රසයක් ඇති කරීම තුළින් පලිබෝධකයින් වර්ධනය වීම පාලනය කිරීම සහ විලෝපික සතුන් මගින් පාලනය වීමට ඉඩ සැලැස්.

බෝග රෝග (ව්‍යාධි)

1. දිලිර රෝග හඳුනාගැනීම

ඁාකයේ වායව කොටසට වැළදෙන පිටිපූස් රෝගය, මලකඩ රෝගය, ඇන්තුක්නොස්, ගෙඩි කුනු වීම හා පත්‍ර ලප.

- මෙහි ප්‍රධාන ලක්ෂණ වන්නේ පත්‍ර ගෙඩි කරල් වල කහ දුම්මුරු කළ ලප ඇතිවීමයි.
- ඒ මත පූස් හා දිලිර බිජානු ඇති විම.
- කදේ පාදස්ථානය හා මුල් සිහින් වීම දුම්මුරු පාට වීම සුදුපූස් තිබේ.
- පත්‍ර කහ පාට වීම, මුල් වර්ධනය බාලවීම.
- එම කොටස් කුණුවීම හා මැරියාම / දුර්වල බිජ පැල මැරියාම.
- අස්වැන්න අඩුවීම හා බෝග මිය යැම.

පාලනය කිරීමේ ක්‍රම

1. තෙතමනය පාලනය කිරීම, ජලය බැස යැමට සැලැස්වීම.
2. හිරුඑළියට පස විවෘත කිරීම, වසුන් ඉවත් කිරීම.
3. පස වාතනය කිරීම .
4. සුදුසු කාබනික දිලිර නායක යෙදීම.
5. අඟ ඉසීම.

2. බැක්ටීරියා රෝග හඳුනාගැනීම

1. බැක්ටීරියා හිටු මැරිම - රේජුලුරස්ක අසක්ති
2. බැක්ටීරියානු කුණුවීම - රේජුලුරස්ක රද්ද

බැක්ටීරියා හිටු මැරිම

- දිනකදී ගාක පත්‍ර කොල පැහැය තිබිය දී මැලුවී යාම.
- ගාක මියයාම.

පාලනය කිරීමේ ක්‍රම

- පස කොටා පෙරලිම, හිරු එළියෙන් සති 3 ක් පස තැමිබීම.
- පසට වැඩිපූර කාබනික ද්‍රව්‍ය එක් කිරීම.
- තවාන හොඳින් පීවානුහරණය කිරීම.

බැක්ටීරියා කුණුවීම

මාංගල කොටස් වල කළ පැහැකි දුගද හමන කුණුවීම

අදා :- ගෝවා ගෙඩියේ කද සහ පත්‍රවල පාදස්ථානය කොටස් තක්කාලී ගෙඩිය, මිරිස්, මාඟ මිරිස් කරල් දියවී වතුර පිරි ඇත) ලිකස්, කංකුන් පත්

පාලනය කිරීම

- ජල වහනය දියුණු කිරීම, හිරු එළිය වැවීමට සැලැස්වීම.
- ආසාදිත පැල ගලවා ඉවත් කිරීම හා පිළිස්සීම.

3. වෙරස් රෝග සහ ගයිටොප්ලාස්මා රෝග

වෙරස් රෝග ප්‍රධාන ලක්ෂණ

- ගාකයේ ලපටි කොටස් ආස්‍රිත පත්‍ර විවිතය. කොඩිවීම, පත්‍ර කහවීම, පත්‍ර විකෘති වීම, කුරුවීම, වර්ධනය අකුමවත් වීම.
- ගෙඩි වලද ඉහත ලක්ෂණ තිබීම.
- ගාක මියයාම.

ගයිටොප්ලාස්මා රෝග ලක්ෂණ

- ගාක ලපටි කොටස් වල පත්‍ර සිහින්වීම හා කුඩාවීම.
- පුෂ්ප හා පුෂ්ප අංකුර කොලපාට වීම.
- ගෙඩි කරල් අස්වැන්න නැතිවීම.
- ගාකය ඉපල් ආකාර වීම.

පාලනය කිරීම

- වාහකයන්ගේ පැමිණීමට බාධාකරමින් ආවරණය කිරීම.
- ආසාදිත කොටස් ගලවා පුළුස්සා දැමීම.
- නීරෝගී රෝගීනු ද්‍රව්‍ය හාවිතය.

සටහන්.....

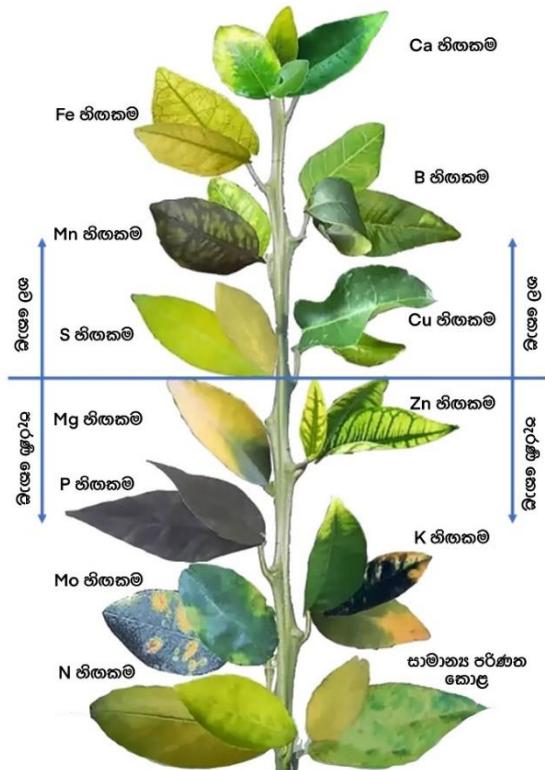
.....

.....

.....

4. පෝෂක සහ පලිබෝධ කළමනාකරණය

1. මිශ්‍ර බෝග වගාව
2. ගහු බෝග මාරුව
3. ප්‍රතිරෝධී බෝග වගාව
4. බෝග සෞඛ්‍ය පවත්වා ගැනීම
5. හොතික මරුදනකුම හාවිතය
(ආවරණය / ඉවත්කිරීම)
6. විකර්ෂක බෝග හෝ ද්‍රව්‍ය යෙදීම
දිං ඇ- දාස්පෙතියා වගාව, පැහැරීමාන,
සැවැන්දරා, මදුරුතලා හෝ ඉහත අමුදව්‍ය
යොදා දූමකරණය
7. කුරුලේලන් ගෙන්වීමට ජල අංග තැබීම
8. සුදුසු කාලය පිළිබඳ සැලකිලිමත්වීම (බෝග
වලට ගැළපෙන කාලය තොරා ගැනීම)

කළම් විකර්ෂක ගාක යොදාගැනීම

වගාවේ තැනින් තැන හෝ පාත්ති වල පේළියට

- දාස්පෙතියා මල් ගාක
 - සිනීයා මල් ගාක
 - කප්පර වල්ලිය ගාක
 - කැප්පෙටියා ගාක
 - පැගරීමාන ගාක
 - සැවැන්දරා ගාක
 - ගදපාන / හිගරු
 - කපුරු මල්
 - මදුරුතලා මල්
 - අඩ පැල
- වගා කිරීම සිදු කිරීම.

මෙවා සැලකිල්ලට ගනිමන් පහත සඳහන් කාබනික නිෂ්පාදන මගින් හා විවිධ කෙම් කුම මගින් (පාරම්පරික දැනුමෙන්) පෝෂක හා පලිබෝධ කළමනාකරණය කළ හැකි වේ.

5. දිලීර හානි පාලනය

1. බෝෂ්ඩා මිශ්‍රනය :-

වතුර ලිටර 5	පල්මානික්කම් සිහින්ව කුඩා කරන්න.
පල්ලමානික්කම් 10ව	
අඟ නුතු 50ව	

මෙම දියකරගත් වර්ග 2 එක්කර ඉතිරි ජල ලිටර 3 ද එක්කර හොඳින් මිශ්‍රකර වගාවටත් පසටත් යොදාන්න.

- සොලුපුබල් (ඡලයේ දියවෙන) සල්ංර ඉසින්න.(පසට / ගාකයට)
- සුදුලැණු දියරය ඉසින්න.
- පල්මානික්කම් කුඩා ගැමී 10 ක් ජලය ලිටර 7 කට හොඳින් දියකර පසට හා ගාක මතට ඉසීම
- කොහොම් සාරය (ඇට, කොළ හෝ පොතු) පසට හා ගාකවලට ඉසීම.
- අඛ පැලකර මල් පිපෙන විට දී පසට යටකර කෙරීම.
- අඛ ඇටයක් සමග බෝග ඇටයක් සිටුවීම.
- සුරියකාන්ත මල් පිපෙන විට සුරියකාන්ත ගාකය පොලවට යටවන සේ පස පෙරලීම.

අතිරේක තාලන කුම

කොහොම් ඇට තිස්සාරකය

- කොහොම් ඇට ගැමී 50ක් කුඩාකර ජලය ලිටර 1 ට මිශ්‍ර කර පැය 12 ක් අදුරේ තබා වගාවට යොදීම. (1 : 5 මිශ්‍රනයෙන්) දිලීර හානි වලට, පණුවන්, දළඹුවන්, කරුමිණියන්, පළගැටියන්, පණුවිදින්නන්, පැලකීඩුවන්, මයිවාවන් පාලනයට.
- කොහොම් ඇට කි.ගැමී 1 කොට් ජලය ලිටර 4 ක දින 3 ක් අදුරේ තබා 1පි5 හෝ 1පි8 මිශ්‍රනයෙන් වගාවට ඉසීම.

කොහොම් කොළ මිශ්‍රණය

- කොහොම් කොළ, කරද කොළ (පළටි කොළ) දින 14 ක් අමු ගොම සමග පල්කර 1පි5 මිශ්‍රනයෙන් ඉසීම.
- කොහොම් පොතු 1නට අගල් 1/2 කැබලි වලට කපා ජලය ලිටර 4 ක් දමා දින 3 ක් අදුරේ තබා 1පි5 හෝ 1පි8 මිශ්‍රනයෙන් වගාවට, පසට ඉසීම.

කහකුඩා ගව මූත්‍රා මිශ්‍රනය

- කහකුඩා ගව මූත්‍රා සමග 1පි2 අනුපාතයට වගාවට යොදීම.(දළඹුවන් පාලනයට)
- ගව මූත්‍රා ලී. 1 දින 14 ක් හිරැ එළියට විවෘත කර පල්කර යොදීම.

3. ගව මූත්‍රා බෝතලයක් කට උච්ච පොලමේ වල දමා දින 7 ක් තබා සැර බාල කර වගාචට යොදන්න - පැලමැක්කා, දළඹුවන්, මයිටාවන් හා දිලීර පාලනය වේ.

දෙපර්තමේන්තු මිණුනය

නික, කොහොම්, පාවතිතා, මගුල් කරද, තෙල් එචරු, කටු අනෙක්දා, කහසිලියා, අරලිය, කලවැල්, කප්පර වල්ලිය, මදුරුතලා සහ හිගුරු.

ඉහත කොල වර්ගයන්ගෙන් වර්ග 10 ක් හෝ 8 ක් ගෙන හොඳින් කොටා සාදාගන්නා යුතු මිලි ලිටර 90 ක් ජලය ලිටර 5 කට මිශ්‍ර කර වගාචට ඉසීම. (බෝග උත්තේෂ්‍යනය කරයි / කෘමි පාලනයකි)

රතු ආණු බල්බ සාරය

මැටි හාජනයකට ජලය ලිටර 2 ක් දමා හොඳින් උණු කර පොඩි කරගත් රතුඩැණු 2නට දමා රෙදි කඩකින් ගැටගසා පැය 24 ක් තබා පෙරාගන්න. ඉන්පසු පෙරාගත් දියරය ජලය ලිටර 20 ක මිශ්‍රකර වගාචට ඉසීන්න. (කුහුමුවන්, කොරපොතු කෘමින්, මයිටාවන්, පැලමැක්කන් පාලනයට)

අනෙක්දා කොල නිස්සාරකය

අනෙක්දා කොල 500ට ක් කොටා වතුර ලිටර 2 ක් දමා ලිංජේ රත්කර ලිටර 1/2 හිංද්වා නිවා පෙරා ජලය ලිටර 2 ක මිශ්‍ර කර ඉසීන්න. (සුදු මැස්සා, කුඩිත්තා, පැලකිචුවන් පාලනයට)

කලවැල් යුතු

කලවැල් යුතු මිලි ලිටර 20 කට සිනි දියකර රෙදි කැබලි පොගවා වගාබිමේ මායිම හා තැනින් තැන එල්ලීම. (ඉල්මැස්සන් පාලනයට)

සටහන්:.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

පවත්නා ස්වභාවික සම්පත් උපරිමව යොදා ගෙන සහ කාබනික ගොවිතැන් තාක්ෂණීක ක්‍රම භාවිතා කරමින් ප්‍රධාන ආහාරය නොවන ආහාර බෝග රසක්, පවුලේ භාවිතය පිළිස වසර පුරා ආරක්ෂිත ලෙස නිපදවන, විවිධ හොතික, සමාජයීය හා ආර්ථික ක්‍රියාවන්ගෙන් යුත්ත වූ මතාව සංවර්ධිත ගොවිතැන් පද්ධතියක් ලෙස ACCEND ව්‍යාපෘතිය සිය පෝෂණීය ගෙවතු වගා වැඩිපිළිවෙළ අරථ දක්වයි.

පෝෂණීය ගෙවතු වගාව ගොඩ නැගී ඇත්තේ “පළමුව ආහාර” සංකල්පය මතය. ප්‍රමාණවත් තරමින් එළවල්, පළතුරු, අල වර්ග, රනිල බෝග, මොෂයිය ගාක, කුල්බඩු ආදිය වගාව ද හැකි විටෙක මැසි පාලනය හා මිරිදිය මසුන් ඇතිකිරීම ආදි වූ විවිධ සත්ව පාලන කටයුතු කිරීමද මෙයට ඇතුළත් වේ.

අදාළ පවුලේ පෝෂණය නැංවීම මෙන්ම, අවට ප්‍රජාවට ආදර්ශනයක් සැපයීමද මතාව සැලසුම් කර පවත්වා ගෙන යන ගෙවත්තකින් සිදු වේ.

ප්‍රජාව සතු දැනුමට නව දැනුමක් එකතු කරමින්, පෝෂණය අරමුණු කරගත් ක්‍රමාණුකුල ගෙවත්තක් ඇරඹීමට උදිච්චිත වීම මෙම ක්‍රියාකාරකමෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

එම අපේක්ෂාව ඉටුකර ගැනීමට අවශ්‍ය කරුණු සහ ක්‍රමවේද සැපයීම මෙම අත්පොතෙහි අරමුණයි.

In collaboration with

Government
of Sri Lanka

Funded by

දුම්පා යාම්පා ප්‍රියාම් ඉත්තියාම

EU-Sri Lanka

කංචිජ කඟයිතිව
ආපිඛුත්තිකාං ප්‍රජාවනාව
Development Cooperation

Implemented by

ADRA

OXFAM